

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

PRED DOLGIMI STOLETJI
PREKINJENA SLOVENSKA
DRŽAVNOST - JE ZOPET OŽIVELA,
IN POVEZALA VSE SLOVENCE

LETNIK XLII

AVGUST 1991

ŠT. 8 NO. 8

SLOVENSKA DRŽAVA JE, SLOVENSKE DRŽAVE NI

Slovenska država je, ker jo je v skladu s plebiscitom slovenskega naroda in prebivalcev Slovenije oklical demokratično izvoljen in legitimen slovenski državni zbor 25. junija 1991.

Do plebiscita je imel slovenski narod vso pravico na osnovi splošno priznanega mednarodnega načela o samoodločbi narodov, zapisanega in priznanega v ustavni listini Združenih Narodov in temelječega na naravnem pravu, ki ga priznava tudi ameriška izjava neodvisnosti.

Slovenska država je, ker je to nezlomljiva volja slovenskega naroda, ki noče umreti, ker je uresničenje slovenske države edino sprejemljiv narodno politični program, ki more Slovencem zagotavljati bodočnost.

Slovenska država je, ker jo je po rojstvu krstila kri hrabrih slovenskih vojščakov, ki so jo branili pred brutalnim nastopom jugoslovanske ljudske armije, ki ji poveljujejo nori, stalinistični generali, ki niso pripravljene priznati niti mednarodnih predpisov o vojskovanju.

Slovenska država je, ker slovenski narod, slovensko državno vodstvo, vlada, državni zbor, politične stranke, slovenski znanstveniki, kulturniki ter vsi družbeni sloji in stanovi skupaj s slovensko Cerkvijo nočejo in ne morejo odstopiti od slovenske samostojnosti in je odločitev zanjo nepreklicna, brez ozira na razne Bushe, Gorbačeve, Mitterande, Majorje, Kohle in tako dalje.

Slovenska država je, ker jo je preprečen poskus okupacije od strani Beograda zarisal na zemljevid sveta.

Slovenska država je, ker so jo ugodno sprejeli evropsko in ameriško javno mnenje, časopisje, pomembni in ugledni komentatorji, kulturniki, znanstveniki, politične stranke in zakonodajne zbornice tako v Evropi kot tudi v Združenih državah Amerike.

Slovenske države ni, ker ni dobila mednarodnega priznanja. To se pravi, priznanja ji ne dajo že mednarodno priznane države, ki so subjekt mednarodnega prava in dejavniki mednarodnega političnega sistema.

Slovenske države ni, ker ji nočejo dati priznanja velike države, ki so ali gospodarsko ali politično močne, predvsem pa one, ki so močne v obeh ozirih in zastrašujejo manjše pred priznanjem Slovenije. To so Združene države Amerike in velike članice Evropske gospodarske skupnosti.

Slovenske države ni, ker Združene države Amerike in zapadna Evropa ne razločujejo pojmov: država in narod.

Amerikancem, Angležem in Francozom pomeni beseda "nation" vse prebivalce, državljane, ene države. Beseda "nationality" jim pomeni državljanstvo neke države. Ne pomeni jim isto kot slovenska beseda narodnost. Slovenski jezik razločuje med narodnostjo in državljanstvom kot dvema različnima pojmomoma. Anglosaksonci sicer rabijo besedo

"ethnicity" v smislu naše narodnosti, a jim "ethnicity" pomeni nekaj, kar bi moralo biti v vseh ozirih podrejeno tistemu, kar oni razumejo pod besedo "nation", nekaj kar je možno urejati, kot se urejajo problemi rasnih manjšin v Združenih državah Amerike. Zato Anglosaksonci in Francozi ne razumejo narodnostne problematike srednje in vzhodne Evrope in sosednih delov sveta.

Dodatna težava pa je še v tem, da se prav nič ne potrudijo, da bi se seznanili s temi problemi in jih skušali razumeti. Tako nahajamo pri njih resnično ignoranco obenem s hoteno ignoranco. Tej ignoranci pa se pridružuje pri velikih še čisto navaden predsodek napram majhnim narodom, ki so jim včasih nepotrebno zlo, včasih pa tudi potrebno zlo.

Zunanja ministerstva velikih narodov, vključno naš State Department, hromijo tudi birokratičnost in okostenelost, kateri onemogočajo ali pa vsaj zmanjšujejo prožnost in možnost prilagodljivosti v načrtovanju zunanje politike in njenih odločitev.

Tako moremo najti v State Departmentu birokrate, ki skoraj prav nič ne zaostajajo za sovjetskimi aparatčiki. Znameniti sovjetski oporečnik, emigrant in psiholog, Vladimir Bukovski, takole opisuje svoje srečanje z enim od teh birokratov: "Ko sem bil v State Departmentu, se mi je nenadoma posvetilo, da človek, ki je odgovoren za vso vzhodno politiko, ni prav nič drugačen kot človek, ki je bil poveljnik jetnišnice, v kateri sem služil svojo kazen. Bil je resnično debel, strašansko važen in name je gledal kot na kakega ščurka, ki leze čez cesto. Seveda je vedel mnogo bolje kot jaz, kaj je dobro za Združene države Amerike in kaj je dobro za Sovjetsko zvezo. Prav nič mu nisem mogel dopovedati." Tako je bilo leta 1977 in tudi danes ni bolje.

Tako morejo zunanje politike velikih držav zadati silno težke udarce malim in srednje velikim narodom in človeka je strah in groza, da vpliva na usodne odločitve takšen človek, kot ga je opisal Bukovski, človek, ki se noče podučiti o dejanskem stanju niti iz prvotnega vira.

V slovenskem primeru nas najbolj zaprepašča to, da je politika Združenih držav Amerike dajala prednost ozemeljski celovitosti Jugoslavije proti načelu samoodločbe in demokratičnemu postopku slovenskega in hrvaškega naroda in je le te ignorirala. Šele ko so začeli streljati tanki in letala, ko se je sredi Evrope po 46 letih zopet začela vojna in je začela teči kri, so Združene države Amerike in zapadna Evropa odstopili od svojih stališč vsiljevanja Jugoslavije, ki ne bi bila narodom, ki je nočejo, nič drugega kot Srbošlavija ali pa velika Srbija.

Združene države Amerike, prva demokracija v novem veku in prvak demokratičnega sveta, bi morale imeti za vodilo svoje zunanje politike v prvi vrsti utrjevanje, uveljavljanje in razširjevanje demokracije po svetu. Med osnovne pojme demokratičnosti spada tudi načelo samoodločbe narodov. Izvajanje samoodločbe pa je skoraj vedno enostransko

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

1987 - 1988
Member of Multilingual Press
Association of Ontario

Advertising: 45 c per agata line

Subscription rates:
\$15.00 per year
\$1.50 single issue

Member of Canadian
Multilingual Press Federation

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of Canada
Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
646 Euclid Ave. Toronto, Ontario M6C 2T3
Edited by Editorial Board
Ureja slovenski Slovenske Države
Zastopnika:

Martin Duh
Calte 105, # 4311
1653 Villa Ballonier
Argentina

Ludvik Jamnik
79 Watson Ave.
Toronto, Ontario
M6S 4E2

FAX: 416-767-8999

Letna naročnina: Za Kanado in ZDA 15 dol., za Argentino in
Brazilijo po dogovoru. Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija
in druge države 12 dol. US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva
naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

KOMENTAR K POLITIKI NEPRIZNANJA OD STRANI ZDA

Rojstvo Združenih Držav Amerike je utemeljeno na gotovih principih,
ki jih lepo in za vedno veljavno izpoveduje Izjava o ameriški neodvisnosti.

Uvodni odstavek se glasi takole: "Ko, v teku človeških dogajanj,
nastane potreba, da neko ljudstvo razveže politične vezi, ki so ga vezale
z nekim drugim, in zavzame med oblastmi sveta ločen in enakopraven
položaj, do katerega ga opravičujejo naravno pravo in Bog narave...."

Gornje besede nedvoumno pomenijo pravico do takoimenovane enostranske
ločitve. Očetje ustanovitelji Združenih Držav so trdno verovali, da
imajo pravico do enostranskih dejanj in so temu primerno tudi ravnali
in pričakovali, da jim bodo druge oblasti sveta v polni meri priznale
to pravico, tako da bi novorojeni narod zavzel svoje upravičeno mesto
med narodi sveta.

Tisti, ki te pravice ni priznal je bil kralj Jurij III, despot, in
njegova nasilna vlada. Očetje ustanovitelji so vedeli, da ni bilo
možnosti za medsebojno dogovorjeno ločitev in z njo niso niti računali.
Ravno tako niso bili pripravljeni svobodno sprejeti vsiljenega medse-
bojnega dogovora.

Rojstvo Slovenije kot nove države s pravico do enostranske ločitve
je primer enak rojstvu Združenih držav. Slovenske pritožbe proti
Jugoslaviji so ravno tako pomembne in številne kot one, ki jih našteva
Izjava ameriške neodvisnosti.

Le kako more sedanja administracija Združenih držav tako neodgovorno
zanikati Sloveniji pravico do enostranske ločitve, na kateri pravici in
načelu so osnovane same Združene države?

Mate Roesmann

OB ROJSTVU SAMOSTOJNE SLOVENSKE DRŽAVE

25. in 26. junija 1991.

Včeraj in danes sta dva dneva zgodovinskega pomena za slovenski narod. Slovenija, to se pravi, slovensko zakonodajno telo, slovenska skupščina, je včeraj razglasila v skladu z decembarskim plebiscitom začetek dejanskega ločevanja Slovenije od jugoslovanske države. Jugoslovanska država je zgodovinsko skozi leta svojega obstoja dokazala, da ne more biti demokratična, da ne more nuditi svojim narodom enakopravne priložnosti za svoboden in neomejen razvoj in napredek.

Danes pa je potekala na trgu pred Skupščinsko zgradbo javna slovesnost, ki naj bi dokazala nezlomljivo voljo slovenskih množic do neodvisnosti in suverenosti.

Isto, kot Slovenija, je napravila tudi Hrvatska.

Doslej ni nobenih vesti o kakšnih premikih jugoslovanske ljudske armije, čeprav se že slišijo glasovi, da naj bi beograjska zvezna skupščina, ki je postala popolnoma neligitimna zakonodajna oblast, priklicala na dan jugoslovansko ljudsko armijo, da naj bi vzpostavila red in mir, in ustavila razdruževanje jugoslovanskih narodov. Vsak poseg v razvoj dogodkov od strani jugoslovanske ljudske armije bi bil popolnoma neligitimen, nepravil in politično popolnoma neupravičen. To bi bilo dejanje, ki bi ga mogli označiti z besedo zločinstvo.

Pomembnost teh dogodkov za slovenski narod je neizmerna. Pomislimo samo na to, da nas od prvih zgodnjih srednjeveških slovenskih državnih formacij loči dolga doba več kot tisoč let. Po tisoč letih postaja slovenski narod zopet državotvoren narod.

Vendar še ni čas za dolgotrajne slovesnosti, še ni čas za slovesne večerje z napitnicami, še ni čas za veličastne ognjemete.

Postopek ločevanja in razdruževanja je še pred nami in bo počasen, poln trdega dela in žrtve in bo verjetno trajal več let.

Čas zahteva od Slovencev trdno narodno politično voljo, politično preudarnost, prvensivo narodno političnih rešitev pred strankarsko političnimi.

Čas zahteva od Slovencev državljansko disciplino, vzdrževanje pravnega reda in civiliziranost v družbi.

Čas zahteva od Slovencev, da sprostijo svojo gospodarsko iniciativnost in zopet pokažejo Slovencev vredno delavno disciplino.

Čas zahteva od Slovencev gospodarskih in socialnih žrtve, ker slovenska država v danih razmerah ne more zagotoviti rešitve vseh teh težav v kratkem času.

Čas zahteva od Slovencev solidarnost, medsebojno pomoč in pripravljenost za velika dela krščanske ljubnosti.

Življenjski standard se bo v Sloveniji verjetno znižal predno se bo zvišal.

Čas zahteva od Slovencev trdno upanje, da bodo zasebna last, tržno gospodarstvo, privatna iniciativa, politična svoboda in velika mera slovenske solidarnosti ustvarili trajne pogoje za resničen gospodarski in socialni napredek, lepše življenje v Sloveniji, nekaj česar komunistična oblast ni mogla in ne bi mogla na noben način izpeljati.

Če bo slovenska oblast uspela dokazati svetu - in to zahteva sodelovanje slovenskih državljanov - da je v polni meri zmožna vzdrževati nad vsem svojim ozemljem pravni red, varnost in državljanski mir, bo s tem izpolnila prvi in najnujnejši pogoj za mednarodno priznanje nove slovenske države.

Sodeč po zunanjih predstavnikih Združenih držav Amerike in držav zapadne Evrope, bo pot do mednarodnega priznanja rajši daljša kot krajša. To dejstvo pa ne sme prestrašiti slovenskega naroda in njegove demokratične oblasti, da bi tudi samo za korak odstopili od svoje odločnosti, da vztraja na slovenski samostojnosti in suverenosti. Takšna odločitev je pravica le prizadetega naroda, ki jo more uresničevati le on sam. Če temu ne bilo tako, potem ne bi mogli reči, da obstaja pravica narodov do samoodločbe, ki je vendar eden od temeljev mednarodnega reda in prava.

Čas zahteva od Slovencev po svetu in njih sveta dolžnost je, da po vseh svojih močeh in sposobnostih pomagajo lajšati porodne bolečine nove Slovenske države, razumejo vso zapletenost trenutnega položaja in da pokažejo svojo popolno solidarnost s Slovenci v domovini.

Mate Roesmann

P.S.: Zgornje besedilo je bilo napisano 26. junija za komentar na slovenski radijski oddaji "Pesmi in melodije iz lepe Slovenije", ki jo vodi dr. Milan Pavlovčič v Clevelandu.

POMAGAJMO DOMOVINI

dejanje, nekaj o čemer Združene države Amerike nočejo slišati, a vendar so Združene države Amerike same nastale na ta način. Minilo je sedem let med izjavo neodvisnosti in njenim uresničevanjem ter pariško pogodbo 3. septembra 1783, ko je kralj Jurij III. končno priznal, da je 13 ameriških kolonij postalo 13 svobodnih suverenih in neodvisnih držav. Medtem pa je Francija, takrat druga velesila v Evropi, že dala mednarodno priznanje novo nastalim Združenim državam Amerike.

Če so Združene države Amerike opustile zahtevo po zemeljski celovitosti Jugoslavije pa sedaj vztrajajo na demokratičnem postopku in mirni ter sporazumni rešitvi. Z mirno rešitvijo nimamo spora. Slovenci in Hrvati so demokratično že postopali. Združene države Amerike pa so si pred temi postopki zavezale oči in jih niso hotele videti ter priznavati. Sedaj pa se postavljajo na stališče, kot da bi do takšnih postopkov moralo šele priti v bodoče. Poleg tega pa je podoba, da hoče politika Združenih držav Amerike izsiliti sporazum. Izsiljen sporazum bi pa mogel zanicati, onemogočiti ali pa omejevati pravico do samoodločbe, kar je seveda narodom, ki hočejo postati samostojni nekaj nesprejemljivega.

Edina pravična in modra politika Združenih držav Amerike v slovenskem primeru bi bila diplomatsko priznanje slovenske neodvisnosti. To dejanje Združenih držav Amerike bi razblinilo tudi pomisleke držav Evropske gospodarske skupnosti, ki so jim sedaj prepustili iniciativo in reševanje vprašanja in pa seveda sosedov Slovenije.

Kar zadeva probleme mednarodnega značaja v zvezi z razdruževanjem Slovenije od Jugoslavije, pa je Slovenija že skoraj leto dni zahtevala takšne razgovore, a Beograd se zanje ni zmenil. Slovenija je pripravljena, da prevzame svoj pravičen delež vseh mednarodnih obveznosti kakršnih koli vrst.

Slovenija izpolnjuje vse pogoje mednarodnega prava za priznanje. Ima ozemlje, prebivalstvo, vlado, ki je zmožna vzdrževati red in mir in brani neodvisnost. Z umikom jugoslovanske ljudske armije iz Slovenije pa o poslednjem sploh ne bo nikakršnega dvoma.

Mednarodno priznanje od strani Združenih držav Amerike je navkljub brionskem dogovoru še vedno ena najvažnejših postavk v boju za slovensko neodvisnost. Slovenski Amerikanci zaradi tega ne smemo popustiti v svojih naporih, da bi pripravili vlado Združenih držav Amerike do priznanja neodvisne Slovenije.

Nadaljujmo s klici v Belo hišo, State Department in kongresnikom, pošiljajmo jim pisma, pridobivajmo za takšno delo tudi neslovenske Amerikance, oblegajmo Republikansko stranko, kopirajmo dobro napisane ameriške komentarje v korist Slovenije in jih pošiljajmo v Belo hišo in State Department, pobirajmo podpise. Ne smemo popustiti. Čeprav se ne preštevamo v milijonih pa vidimo, da imamo resnične prijatelje. Zato moramo naprej dokler ne bo Slovenija resnično svobodna, neodvisna in mednarodno priznana. Slovenski narod je osamljen in ni osamljen. Slovenski narod je vstal, vstaja in ne klone. Stojmo z njim!

Mate Resman

MIROVNA SLOVENSKA VIGILIJA NA NATHAN PHILLIPS SQUARE

V letu 1991 zapisujemo z velikimi znaki - 25. junij - dan proglasitve nove slovenske države. Po tem svečanem kratkem dnevu pa se vrste žalostni dnevi vojne, rušenja domov, teptanja zemlje, dnevi strahu, smrti in razočaranja...

Vemo še za druge zgodbe, polne junaštva in skoraj nemogočih dejanj, ki se bero kot svetopisemska zgodba o Davidu in Goljatu... Utrne se misel o kralju Matjažu, ki spi s svojo vojsko pod Peco na Koroškem...

Tisoči in tisoči življenj je ugasnilo in se izgubilo v slovensko zemljo pred 46 in več leti. Morda je ta nevidna vojska zdaj vstala in z novimi junaki pregnala sovražnika? .. Morda, morda!.. Spominjamo se besed škofa Rožmana: "Zdaj se ne bojim več za slovenski narod, ker ima toliko mučencev..."

Prišle so novice do nas po svetu. Časopisi, radio in TV so dnevno poročali o Sloveniji in njeni borbi za svobodo. Kot del tega preizkušene naroda smo spoznali svoj čas in šli na delo. Vrstili so se shodi in zborovanja v Torontu, Londonu in Hamiltonu z udeležbo do 2000 in še več ljudi. K sveti maši za domovino, ki jo je v cerkvi Brezmadežne bral naš rojak, torontski nadškof dr. A. Ambrožič, se je zbralo čez 2000 ljudi, med njimi tudi Hrvati. K Slovenskemu dnevu na letovišču pri Boltonu je prišlo spet okrog 2000 iz vseh strani Ontaria. Novoustanovljeni sklad za pomoč Sloveniji je od ustanovitve v Juliju zbral in poslal v domovino 250 tisoč

dolarjev. Slovenska informacijska pisarna, zbiranje podpisov kanadski vladi za priznanje republike Slovenije, telefonski klici kanadskim in ameriškim politikom so akcije tistih prvih težkih dni, ki so združila vsa naša društva, ljudi različnih misli in prepričanj.

V posebnem spominu nam ostane vigilijski večerni zbor pred torontsko mestno hišo, 24. julija, ki ga je organizirala torontska slovenska mladina (Slovenian Youth Council) v znamenje prvega meseca slovenske državne samostojnosti in v spomin padlih za domovino v zadnjih spopadih.

Mrak je prihajal v poletni večer. V rahlem vetru so plapolale desetine novih slovenskih zastav. V pozni večer zasvetijo lučke v naših rokah. Sredi torontskega velenja, med visoke stavbe odmeva slovenska pesem Zdravljica, Marija skoz življenje. Iz tisoč src je kot molitev vrela pesem K Tebi želim, o moj Bog. G. Franc Slobodnik, župnik pri slovenski fari sv. Gregorija v Hamiltonu, v priložnostnem govoru moli in prosi Boga za slovenski narod in mir v svetu. V nadaljnjem je program obsegal nagovore mladih Slovencev: gdč. M. Zupančič, Mili Kus, Tomaž Podobnik - predsednik Slov. Youth Council, dr. Tone Dimnik, recitacijo Vrba (dr. Tone Kačinič), pesem (Blaž Potočnik), mladi hrvatski fantje, dr. Avguštin Kuk iz skupine prvih idejnih borcev za slovensko samostojnost.

Potem zagrme v nočno nebo topovi in tanki, zrak režejo vojna letala... Na filmskem platnu nemi in z grozo v srcih gledamo vojno v Sloveniji, razdejanje drage domače zemlje. Ob razvalinah domače hiše joče mlada mati. Deček se stisne k njej, jo pogleda v žalostni obraz in vprašuje: "Kaj je, mama?"... Mama, naša Slovenija, deček, naša mladina v Sloveniji in povsod po svetu, kjer živi naš rod, mladina, ki razumeva pomen novih časov. (Dovoljenje za to nepozabno večerno prireditev je preskrbela, prav tako film sam, ga. Marta Jamnik-Sousa). Z enominutnim molkom počastimo spomin teh zadnjih žrtev in onih izpred 46-50. temnimi leti.

Vse torontske manifestacije za Slovenijo in to vigilijo spremljale TV postaje in poročale kanadskemu in ameriški svetu o tiski malega visokokulturnega slovenskega naroda. Video prizor o žalostni materi in sinu so opisovali celo časopisi in revije.

Otožno slovesen je bil ta večer, ki nas je povezoval z domovino skrivnosten in poln doživetja. Mirno smo odhajali z mestnega trga. Nad Bay cesto je čez torontsko velenje proti jezeru plavala polna luna in se čudila množici po seboj.. V zvoniku mestne hiše je bila deseta ura...

Hvala vam, torontska mladina, slovenskega rodu, za ta nepozabni večer!

Anica Resnik

VIGIL JULY 24TH 1991 - CITY HALL TORONTO
(Speaking: dr. Avgustin Kuk)

*"Go, way-farer, bear news to Sparta's town
that here, their bidding done, we laid us
down"*

These lines were written by Greek poet
Simonides, in memory of Spartan heroes
who died defending Thermopylae, the Gate
to democratic Greece.

Dear Canadians,
dear young Canadians of Slovenian descent!

We assembled here to-night to commemorate the heroic deaths of eighteen brave Slovenians, who made the supreme sacrifice defending their homes, their country. They were the modern Spartans, defending the Slovenian Thermopylae.

One shudders at the thought of what could have happened to the Slovenian people and to their young Independent Republic, had these valiant patriots, together with the surviving heroes, not stood up against unprovoked, immoral attack on Slovenian soil.

Hail to the immortal heroes! Gratitude to surviving defenders!

I visited Slovenia, my native land, a few weeks ago. I was there on July 2nd, when Slovenians experienced "the longest day in their history". I met many young Slovenian soldiers barricaded behind piles of trunks, hidden in bushes and cornfields, orchards, woods and forests; a unique brand of defenders, thanks to their brilliant strategist and commander, young pacifist Janez Janša. I spoke to them! They had a message for you. The message was this:

"We shall never surrender! Never! Never! We shall defend our land, our democracy our freedom, from Stalinistic communism - and our new sovereign Republic of Slovenia - with our lives if necessary! We would rather die than surrender these precious values to the invaders!

And again they said: "Slovenians have never been more united and more resolute to stand for their rights as they are now. Let the invaders beware: We are guarding our borders! We are waiting for them!"

Slovenia is a small but beautiful country. Good people live there: hard working, enterprising, industrious, cultured, tidy and above all: peace-loving. They are a threat to no one! Not only because they are small, but also because it is in their

1000 year tradition to be democratic; the Slovenian people were electing their leaders, the Carinthian Dukes, in a strikingly democratic ritual "sans pareille" according to French historian Jean Bodin, in Slovenian language from the 7th to 15th centuries.

It is a known fact that Thomas Jefferson, the architect of the American Declaration of Independence drew ideas from this ritual. Slovenians are aware of this connection, recognized and even recorded in the archives of the United States Congress, and because of this always had a warm sentiment for the American people.

For this reason alone it is hard for Slovenians to comprehend why the American political leaders are showing such a lack of understanding for the present Slovenian situation. Slovenians believe, rightly or wrongly, that the recent, vicious attack on their homeland was the result of tacit consent or even approval by the American and other Western nations, to a senseless folly. They argue:

IF THEY DID NOT CONSENT TO IT, LET THEM NOW DISASSOCIATE THEMSELVES FROM SUCH SUSPICIONS AND GIVE FORMAL INTERNATIONAL RECOGNITION TO THE YOUNG REPUBLIC OF SLOVENIA!

Such an act would immediately terminate any future military invasions or shameful "adventures" against Slovenia, engineered by irresponsible politicians and arrogant and bullying generals from the Balkan.

History will judge these politicians, they say, by asking:
"Are there two sets of rules in international law: one for rich and powerful nations and one for small and poor ones?"

Why do Americans proudly refer to their BOSTON TEA PARTY and at the same time ignore Slovenian civilized, democratic vote declaring their Independence?

Do politicians really mean it, when they talk of human rights, self determination and democracy, or are they preaching one thing and practising another?

In so doing, are they naive, misguided dupes, or hypocrites?

Why were Western powers spending trillions of dollars for the past 50 years for NATO to defend the world from communism, but now they seem to want to re-impose the remnants of the same corrupt, discredited, undemocratic Stalin-type of ideology on the democratic and peace-loving Slovenians?

At my departure from Slovenia, people from all walks of life were begging me again and again: When you return to Canada, speak up, ask Slovenians to defend our just cause by propagating international recognition for Slovenia, Croatia and other nations seeking independence! If this is creating a PRECEDENT, so be it: it is a noble and peace-creating precedent!

SLOVENIANS AT HOME ARE COUNTING ON YOUR SUPPORT!

On my own I would like to add another request:

Assist Slovenia financially also, to enable her to reconstruct the war-ravaged country and help her to become a constructive MEMBER OF THE FAMILY OF NATIONS!

In a few years 4 million hard-working Slovenian hands, if given a chance, will make their homeland, the REPUBLIC OF SLOVENIA, a showplace and a credit to all freedom-loving peoples of the world!

LONG LIVE INDEPENDENT REPUBLIC OF SLOVENIA!

LONG LIVE HER COURAGEOUS AND PRUDENT LEADERS!

LONG LIVE ALL PEACE-LOVING NATIONS OF THE WORLD!

August 19, 1991

Ms. Mili Kus
General Manager
J.E. Krek's Slovenian (Toronto) Credit Union
646 Euclid Avenue
Toronto, Ontario
M6G 2T5

Dear Ms. Kus:

I would like to take this opportunity to thank you for allowing me to join you on the evening of July 24, 1991 for the candlelight vigil held at Nathan Phillips Square to commemorate the one-month Anniversary of Slovenian Liberation.

I very much appreciated being welcomed by the Slovenian community to join you at an emotional and fiercely nationalistic gathering of support.

Many who come to Canada and settle in Toronto attempt to put their Homeland and their past behind them. I was greatly moved to see a showing of support for those who remain in Slovenia for exercising their nationalism and their belief in democratic freedoms.

I thank you once again for inviting me to join in your vigil.

Sincerely yours,

Betty Disero
Betty Disero

Disero
THE NEW WAY
Campaign Headquarters
836 Yonge Street
Toronto, Ontario, M4W 2H1
(416) 966-2706

32. SLOVENSKI DAN

28. julija 1991

V

BOLTONU

SLOVENSKI NARODNI PRAZNIK

Na vseh dosedanjih Slovenskih dnevih smo v "malih, svobodnih, Slovenijah po svetu" oživljali vse tiste narodne vrednote, katere so skozi vsa dolga stoletja našega narodnega življenja, zlasti pa v težkih narodnih preizkušnjah, oblikovale v nas in naših otrocih živo narodno zavest in krepile slovenski narodni ponos.

Namen Slovenskih dnevov je, razkrojene Slovence po svetu povezati v živo narodno skupnost, ki z neomajno vero v Boga, s trdnim upanjem zre v pravičnejšo bodočnost, v kateri bosta osebna in narodna svoboda urejali slovensko narodno in državno življenje.

32. Slovenski dan je postal mejnik med našim pričakovanjem in

uresničenjem naših želja. Pred dolgimi stoletji nasilno prekinjena slovenska državnost v Karantani, v kateri so naši predniki svobodno izbirali svoje vladarje, kneze imenovane, in jih umeščevali v slovenskem jeziku, je - 25. junija 1991 - s proglasitvijo slovenske državne samostojnosti, zopet oživel.

32. Slovenski dan je bil posvečen najpomembnejšemu dnevu v življenju slovenskega naroda: proglasitvi slovenske državne samostojnosti Republike Slovenije. Med nami je bil zastopnik slovenske države, odgovoren minister za Slovence po svetu in narodnosti v Sloveniji: dr. Janez Dular.

nasprotstva. Slovenski Karitas je izdatno sodeloval pri humanitarnih akcijah, ko je nahranjeval, oblačil in moralno tolažil razpršene člane vojaških enot, ki so na kakršen koli način bile zaznamovane s ponižanjem.

Dragi slovenski rojaki, naj bo današnje praznično razpoloženje tudi izraz naše volje in naše odgovornosti do naše skupne domovine. Naslednji meseci bodo za novo slovensko državo odločilnega pomena. Mi, Slovenci razpršeni po svetu, sicer ne bomo mogli neposredno sodelovati pri odločanju politične slovenske prihodnosti, moremo pa neposredno sodelovati pri moralni obnovi naše domovine in pri lajšanju gromnega bremena, ki so ga utrpeli ob času vojne.

Dragi rojaki, oklenimo se slovenske solidarnosti, bodimo čuteči in odgovorni pri graditvi naše nove skupne slovenske države, republike Slovenije.

Predstavitelj glavnega govornika - dr. Zlatko A. Verbič
pooblaščen predstavnik in kontaktna oseba R.Slovenije

Gospod predsednik, gospod minister, drage rojakinje in in rojaki!

Distinguished guests! Ladies and gentlemen!

Prvič v zgodovini slovenskega naroda praznujemo Slovenski dan kot samostojna slovenska država.

Pot do njene dokončne uveljavitve bo zahtevna in dolgotrajna, kar pa nam nikakor ne sme vzeti poguma. Poskusimo naše različnosti združiti pod skupni imenovalec, da smo Slovenci, da tako ustvarimo močan slovenski 'lobby', da se nas bo vseh 30.000 Slovencev v Kanadi videlo in slišalo. Napravimo vse, da se Slovenija uvrsti v družino svetovnih narodov.

V ta namen in s tem ciljem želim delati in narediti vse v mojih močeh. Zahvaljujem se ministru za zunanje zadeve, dr. Dimitriju Ruplu, za izkazano zaupanje.

It is my privilege to introduce to you Honorable minister for Slovenian immigrants and minorities at home, member of Executive Council of the Republic of Slovenia, Dr. Janez Dular.

Dr. Janez Dular je član Izvršnega Sveta, odgovoren minister za Slovence v svetu in narodnosti v Sloveniji.

Rojen je bil 1943. leta v Vavti vasi pri Novem mestu. Poročen 19 let, žena Alenka, imajo dva sina: Gregor 11 in Matevž 16 let. V začetku je bil učitelj v Mirni peči in hkrati študent na univerzi v Ljubljani. Po promociji je prevzel skrb za jezik pri uredništvu dnevnika Delo. Kasneje je bil pomožni profesor na filozofski fakulteti v Ljubljani. Poznan je kot samostojen kulturni delavec. Je izvedenec za jezikovna vprašanja in še posebej za študij narodnega položaja Slovencev na tujem (Kanalska dolina v Italiji, Porabje na Madžarskem) in narodnostnih manjšin v Sloveniji (Lendava). Kot izvedenec za manjšinska vprašanja je bil pritegnjen v slovensko vladu. Ni član nobene politične stranke. Med njegove naloge spada tudi izboljšanje odnosov med rojaki po svetu, zlasti med tistimi, ki so iz političnih razlogov zapustili domovino. Gospoda ministra pozdravljam in ga prosim, da nam spregovori.

Dr. Janez Dular

I. del: ob 11. uri dopoldne sv. maša za vse žive in umrle Slovence.

II. del: ob 2. uri popoldne začetek zborovanja pri kapelici *****

- Otvoritev
- Kanadska in Slovenska himna
- Enominutni molk za vse padle žrtve v zadnjem spopadu
- Pozdrav in predstavitev gostov
- Pozdravni nagovor dr. Petra Klopčiča, predsednika Slovensko-kanadskega sveta
- Pozdravni nagovor dr. Franceta Habjana, predsednika Kanadsko-slovenskega kongresa
- Posvetilo proklamirani slovenski državni samostojnosti - ga. Annie Bajt-Kranjec.
- Pevski zbor: Slovenski fantje, pevovodja g. Lojze Oražen
- Slovenska zastava - deklamacija - Adrianna Jamnik-Sousa
- Predstavitelj glavnega govornika - dr. Zlatko A. Verbič pooblaščen predstavnik in kontaktna oseba R.Slovenije
- Slavnostni govor - dr. Janez Dular - član izvršnega sveta, odgovorni minister za Slovence po svetu in narodnosti v Republici Sloveniji
- Slovenska folklorna skupina "Nagelj", koreograf g. C. Soršak
- Slovenska mladina - zastopnik g. Tomaž Podobnik
- Pevski zbor: Slovenski fantje, pevovodja g. Lojze Oražen
- Plesna skupina "Soča", koreograf g. Tone Horvat
- Slovenska telovadna zveza - Rajanje otrok
- Zaključne besede - g. Peter Čekuta

Pri sestavi in izvedbi programa 32. Slovenskega dne sodelujeta:
SLOVENSKO-KANADSKI SVET
in
KANADSKO-SLOVENSKEGA KONGRESA

M. C. - Programska povezava: ga. Marta Jamnik-Sousa

plodne politične dosežke: najprej svobodne volitve in potem, v mesecu decembru, prikaz slovenske narodne volje - slovenski plebiscit.

Prav ta proces je zaznamoval novo slovensko vodstvo in to v političnem, vojaškem ter diplomatskem merilu. Slovensko vodstvo danes samostojno nastopa na narodnem in mednarodnih področjih vzdrževanja slovenske biti.

2. Enotnost vsega slovenskega naroda v tistem kritičnem času, po 25. juniju, je bila osnova, na kateri so mogli slovenski politični in vojaški voditelji tako smelo uravnavati narod v vojnem stanju. Nikdar in nikjer ni bilo slišati in ne videti malodušja, kritiziranja, sprenevanja ali celo nerganja in negativnega razpoloženja slovenskega človeka. Slovenci smo bili eno z njimi in enodušno podpirali slovenski vrh - slovenski krizni vrh.

3. Vojaški nastop in uspeh nove slovenske vojske, informativne službe in nove slovenske policije je bil, s človeškimi očmi gledano, pravi čudež. Smelost, preudarnost, popolna pripravljenost, oboroženost, modrost in rzsodnost so bila dejstva, ki so popolnoma presenetila in tako razorožila nasprotnika. Teško si je razlagati, kje so slovenski fantje v Teritorialni obrambi in pri policijskih enotah nabirali svoje moči. Važno je dejstvo, da je bila vojna kratka in zmagovita. Materialna škoda pa je ogromna. S tem vojnim korakom pa smo si Slovenci izklicali svetovno javnost, ki je ostrmela o učinkovitosti slovenskega političnega in vojaškega vodstva. Kljub vojnemu stanju pa ni bilo v Sloveniji opaziti prav nobenega sovraštva do drugih narodov bivše Jugoslavije. Slovenci so branili in se uprli le politični anarhiji prejšnje države, katero pa je povzročilo nesposobno vojaško vodstvo JLA. Zavedajmo se še tudi danes mi tukaj, v Sloveniji ni sovraštva do Srbov, kajti tudi z njimi bo mogoče sodelovati v novih političnih oblikah.

Zanesljivo pa moremo trditi, da je bil doprinos slovenske Cerkve in njenega vodstva več kot pozitiven. Dr. Šuštar in celotna Škofovska konferenca sta modro in tehtno podpirala napore slovenskih oblasti in istočasno seznanjala ves krščanski svet o pravicah malega naroda in hkrati tesno sodelovala pri akcijah, ki naj bi ublažile

Cenjeni gostje, dragi rojaki!

Danes je Slovenski dan še posebno pomemben, zato se moramo najprej spomniti vseh, ki so veliko pripomogli k prejšnjim Slovenskim dnevom. Ne morem imenovati vseh, toda omeniti moram vsaj nekatere: pokojni Janez Muhič, Peter Markež, Viktor Antolin, neumorni Vlado Mauko in Otmar Mauser. Bog jim daj večni mir in pokoj!

Ko smo pred 32 leti organizirali prvi Slovenski dan, smo se pogovarjali, komu naj ga posvetimo. Dejali smo, posvetimo ga demokratični in suvereni Sloveniji. Malo smo se bali, ne kakih oficialnih ljudi, ampak da nam bodo ljudje, ki imajo veliko zdrave pameti rekli: da smo preveč romantični, da si delamo iluzije, da nismo realni.

Naša posvetitev Slovenskega dne je bila iskrica svobode. Podobne iskrice so žarele v Clevelandu, Buenos Airesu, Avstraliji, v Zapadni Evropi in drugod.

Brez dvoma, da so živele podobne ideje v Sloveniji, toda teh nihče ni videl, niti slišal.

Prav počasi je iz teh iskerc nastal plamen, ki je tudi zajel Slovenijo. Iz tega plamena se je rodila nova Slovenija.

Štejem si v veliko čast, da danes pozdravljam 32. Slovenski dan, ki je posvečen demokratični Sloveniji, Sloveniji brez sovraštva, suvereni Sloveniji, in končno Slovenski dan posvečen junaški in herojski Sloveniji.

Dr. France Habjan, predsednik Kanadskega Slovenskega Kongresa. Govor za 32. Slovenski dan na Slovenski pristavi v Boltonu.

Spoštovani predstavnik nove slovenske oblasti, minister dr. Janez Dular,
spoštovani predstavnik federalnega parlamenta, gospod Jese Flis,
spoštovani duhovni očetje in častite sestre,
spoštovani predstavniki organizacij,
dragi slovenski rojaki!

V imenu Kanadskega Slovenskega Kongresa prinašam pozdrave in voščila k temu edinstvenemu praznovanju, hkrati pa se drznem trditi, da danes skupaj proslavljamo oziroma doživljamo, ko je slovenska skupščina letos 25. junija v popoldanskih urah izglasovala, s pravnim aktom odločila slovensko neodvisnost in kar je potem, 26. junija, slovenska javnost zbrana na ploščadi pred slovensko skupščino potrdila z veličastnim razpoloženjem. Tisti večer bo ostal v slovenski zgodovini nepozaben, edinstven in zaznamovan kot prelomni čas. S spustom starega simbola in z dvigom novega slovenskega simbola - nove slovenske zastave - se je uresničila večstoletna želja slovenskega človeka - rodila se je nova suverena in neodvisna demokratična država SLOVENIJA. Nekdanje želje in iluzije so postale stvarnost. S tem aktom pa se je stoletno označevanje slovenskega naroda kot kulturni narod, spremenilo, oziroma dopolnilo, slovenski narod je postal zrel, kulturni in politični narod.

Celo Slovincem nenaklonjen italijanski dnevnik II Piccolo je zapisal 1. julija 1991, na 2. strani: "To je nenavaden narod, bolj trmasti od Nemškega, skrivnostnejši od Fincev, ponosnejši od Madžarov, natančnejši od Švicarjev..."

Ob dejstvu proglasitve slovenske samostojnosti in državnosti pa ne moremo mimo sledečih dejstev:

1. Slovenci tega zgodovinskega dejstva ne bi doživeli, ako ne bi imeli tako zrelega, modrega, rzsodnega slovenskega političnega in vojaškega vodstva. Demokratični proces zadnjih dveh let je dal in izoblikoval

MYTHS AND FACTS ABOUT SLOVENIA

SLOVENIAN RESEARCH CENTER OF AMERICA, INC.

Slovenski Ameriški Institut

29227 EDDY ROAD

WILLOUGHBY HILLS, OHIO 44092 U.S.A.

By Edward Gobetz

Fax: 216/289-3724

A Note to Recipients:

This compilation of myths and facts about Slovenia has been prepared to help all those who, as government officials, legislators, editors, reporters, or commentators, may be directly or indirectly involved in shaping the future policies on, and the destiny of, Slovenia. It may be used, if desired, in its entirety, or in part, as needed, provided proper credit is given to the author and The Slovenian Research Center of America. Slovenia desperately needs all the help she can get and we hope that responsible officials, legislators, journalists and other leaders will support her struggle for freedom and independence. Won't you please do so? Thank you.

One of the tragedies of numerically small peoples, especially when they were for centuries absorbed by larger states, lies in the fact that they are relatively or even totally unknown to the world. When there is little or no factual information, myths often prevail. Slovenia which has only recently appeared on front pages of major newspapers and in other mass media is a classical example of such an unenviable situation. Some of the most prevalent myths follow, together with their refutation.

Myth: Slovenia is a Balkan country and you know how it is in the Balkans.

Facts: It has not been unusual to compare the very worst in the Balkans with the very best in one's own country, rather than the worst with the worst, the average with the average and the best with the best -- and somehow we tend to forget that Greece, the cradle of Western civilization, is also a Balkan country. But the simple fact is, to quote Prof. Robert Lee Wolf, that "Slovenia is Alpine, not Balkan country." Geographically as well as culturally she has always been part of Central Europe and knowledgeable writers have usually compared her with Switzerland or Austria. This is, indeed, one of the important reasons why she wants to be free and independent and a member of the European community rather than a "colony of Greater Serbia."

Myth: Slovenia was never independent -- so why does she want to be independent now?

Facts: By this "logic" it could be argued that slaves were never free, so why should they ever aspire to freedom. Yet, although Slovenians of Carinthia (Karantania) lost their independence in 743 and those of Pannonia in 874 A.D., Slovenians had enjoyed independence and statehood at the dawn of their history and developed democratic customs that have long been admired by knowledgeable scholars and statesmen. The most prominent of these democratic practices was the ritual of the installation of the dukes of Carinthia where the duke could take over as ruler of the country only after he had made a series of satisfactory public promises, confirming his commitment to the defense of his country, to justice and even to charity -- for he could not be installed as Slovenia's new duke before publicly promising that he would take good care of widows and orphans. As documented by Professor Joseph Felicijan, the famous French philosopher Jean Bodin stated that this ritual "had no equal in the entire world." And the Harvard historian Crane Brinton wrote that this "picturesque Slovenian ceremony was well known to political philosophers and indeed through Bodin known to Thomas Jefferson, . . . a variable that went into the making of modern Western democratic institutions." Should Slovenians now be prevented from sharing in these very Western democratic institutions?

Myth: The Slovenians, numbering but two million in their native land, are too small to exist as a political and economic unit.

Facts: As any good student of geography knows, there are many independent states that are smaller than Slovenia. But small size alone could hardly be the decisive factor against independence. Do we ever argue that a relatively small person should not be granted full freedoms as a human being because he or she is just not tall enough to take care of his or her affairs? Should entire peoples be denied full freedoms just because they are small in numbers? The English writer Bernard Newman, who described Slovenians as sharing with the Scandinavians the reputation of being "the best-read people in the world," underscored that "the boundaries of Slovenia rest upon the moral strength of its people." This alone explains, as he put it, "the miracle of Slovenian survival, almost without parallel." And Prof. R. G. A. DeBray, now at the University of Melbourne, concluded his chapter on Slovenian literature with this characterization: ". . . a people, though small in numbers, yet great in spirit." Should such a people be denied full freedom and independence?

Myth: Slovenians (or their government?) are selfish (as stated by the Yugoslav-Serbian ambassador to England) for wanting to be independent.

Facts: A people that has always disproportionately contributed to federal treasury and helped develop poor southern regions of Yugoslavia could hardly be called selfish. To ease the problems of southern Yugoslav republics and provinces, the democratically elected Slovenian government even offered to assume responsibility to pay 25% of all federal debts, although Slovenians represent only eight percent of the total Yugoslav population. Is this selfish or generous, especially after the communists had for decades exploited Slovenia and Slovenia has also recently suffered devastating floods, without appealing for a single dollar of American assistance?

Myth: The Slovenians should have negotiated rather than unilaterally declared their independence.

Facts: For decades, they tried hard to negotiate for greater autonomy even in royal Yugoslavia and their democratically elected leaders were often imprisoned or confined for daring to champion greater freedom. Slovenians continued with unsuccessful attempts at negotiating for more rights (including the right to celebrate Christmas as a work-free day) under dictator and mass murderer Tito who "preserved" the unity of Yugoslavia with the help of huge armies and KGB-like secret police, while syphoning millions of dollars in western aid, mostly for his communist privileged class, as stated even by his most prominent former communist colleague Milovan Djilas. Yet, has any single oppressed people ever been successful negotiating with dictators? Even President Bush, the head of the most powerful country in the

world, could not successfully negotiate with dictator Saddam Hussein of Iraq! How then could the oppressed and tiny Slovenia be expected to achieve her freedom and independence exclusively by negotiations with communist rulers?

But Slovenians have done all they could, in addition to their decade-long attempts at negotiations. With the weakening of communism, they were, in the spring of 1990, the very first people in Yugoslavia to organize and win, amidst threats and ultimata of communist centralist officials, the first post-war democratic elections in Yugoslavia and their democratic government then again tried assiduously to negotiate with federal communist officials the needed constructive changes. Subsequently, in December, 1990, over 90% of Slovenian voters expressed their determination to secede from Yugoslavia and gave their government a mandate to negotiate all the necessary arrangements with Belgrade, including the possibility of a looser confederation, with many common cooperative ventures, and reach a final agreement in six months, i.e., by June 26, 1991. Slovenia's democratic government under President Milan Kucan, a former communist, and Prime Minister Dr. Lojze (Alois) Peterle, a Christian Democrat, saw its persistent efforts to negotiate thwarted by threats and ultimata.

The world knows what happened then. While Slovenia's century-long dreams of freedom and independence culminated in the proclamation of independence on June 25th, 1991, and the first genuine liberation of the country in more than a millennium was celebrated with singing and chiming of church bells, federal airplanes, tanks, and explosions of bombs and grenades silenced the bells, shelling even a number of churches. Slovenia was attacked on her own territory by communist-commanded federal army, planes and tanks -- and we should by now all know that this is how communists "negotiate," regardless of whether the victim is Czecho-Slovakia, Hungary, Lithuania or Slovenia.

Myth: Unilateral declarations of independence threaten territorial integrity and world peace and should not be "rewarded."

Facts: Since those who possess the monopoly of political and military power always make unilateral decisions regardless of the wishes of citizens or subjects, it is inconceivable how democratic leaders could pin the accusation of unilateralism on the democratic victims rather than on the communist (or other dictatorial) officials who, indeed, are the main and persistent perpetrators of unilateral policies and practices. Since it is also true that dictators can seldom, if ever, be persuaded to grant their subjects the right to self-determination, the oppressed peoples must eventually decide on their own when enough is enough. This was done unilaterally by brave Americans by their own declaration of independence -- and American patriots, as well as numerous highly trained European-born supporters, commanders and generals (among them Irishman Barry, Scotsman John Paul Jones, German von Steuben, Jew Haym Salomon, Frenchman Lafayette, Poles Kosciuszko and Pulaski, Hungarian Kovats, etc.) joined the rebels and decisively fought and won with them the American Revolution and independence of the United States of America. The Slovenians are one of the most recent examples of brave peoples daring to demand freedom and independence -- and they deserve at least the moral and political support of all democratic, freedom-loving countries, especially those whose nations were born in similar rebellions against political oppression and economic exploitation.

Myth: Secessions are unconstitutional and may lead to wars and chaos, therefore territorial integrity and political unity must be preserved -- or even preserved at all costs.

Facts: True, there was no provision in the English constitution to allow colonies to secede, although it is also true that some of the many constitutions enacted under Tito did on paper grant such secession rights, knowing full well that they would be impossible to achieve in a state based on monopoly of power of the communist party, although the latter always represented but a very small minority of all citizens, usually in the vicinity of 10%. Yet, any people has the natural right to freedom and independence and cannot be held in subjugation by any other people against its will. The famous doctrine of self-determination as also expressed in President Wilson's Fourteen Points has proclaimed the right of self-determination for all oppressed peoples, longing to be free and independent, which includes Slovenians. To help keep whole peoples in communist federations or in crumbling communist empires against their will is one of the gravest and most dangerous modern violations of their natural human rights and, more than 70 years after the proclamation of the self-determination of peoples doctrine, an incredible anachronism. Not as subjects or slaves but as free nations and partners will peoples be integrated into the modern world. Territorial integrity and political unity will be safeguarded only when they are based on national self-determination, political and economic justice, and mutual respect and cooperation, not on subjugation, exploitation, intimidation, and repression by brutal force.

Myth: Why should America do anything for Slovenians, an unknown little people, whether Balkan or Alpine, who have never done anything for America or the world?

Facts: Moral political decisions must always be based on moral principles, not simply or exclusively on expediency or utilitarian exchange. Yet, it certainly is not true at all that the Slovenians have never done anything for America, even if their (and other ethnic) contributions have seldom been properly researched, studied and publicized in this our Nation of Immigrants. The ritual of the installation of the Dukes of Carinthia (Slovenia's early independent state) was, as earlier stated, admired by Bodin and through him known to Jefferson who initialed that description in Bodin's book -- his way of indicating its most important passages. Some scholars suggest that this democratic custom may have been that concrete precedent needed to show the workings of the conditional transfer of sovereignty from the people to the ruler -- therefore a historical instance of the social contract theory on which, of course, the moral justification of American independence rested. While Crane Brinton assigns this Slovenian democratic ritual (in Bodin's assessment,

Myths and Facts about Slovenia

unequaled in the entire world) only a minor role, he too admits that it "went into the making of Western modern democratic institutions" -- undoubtedly also those of the United States of America.

Benjamin Franklin was popularized in Europe also with translations by John Primic, a Slovenian patriot and professor at the University of Graz where, as in Vienna, many Slovenians taught and several also became world-famous scholars and rectors. One such scholar and rector was Dr. Frederic Pregl, from Ljubljana, the 1923 Nobel prize winner in chemistry. Professor Hammersten of the Nobel Committee stated that "without Pregl's organic elemental analysis there would be no organic chemistry in the scientific sense, nor would we possess the extensive chemical industry that has arisen out of it." And according to *Asimov's Biographical Encyclopedia of Science and Technology* (1972), P. A. Levene, one of his students, "brought Pregl's world-famous methods to the United States."

Slovenia long operated her own system of "foreign aid," sending seedlings, art works, packages and money to Slovenian missionaries working among the American Indians and immigrant settlers. In vast areas of the Upper Michigan, Wisconsin, Minnesota and elsewhere, many of the first churches, schools and orphanages were built by Slovenian missionaries, and with Slovenian aid Indian dictionaries, grammar books and epistles were written by such scholarly missionaries as Frederic Baraga, who also wrote in Slovenian, German, English and French. In the 19th century, nearly every Slovenian church had a collection box for American Indians, just as even under communism, when Christmas could not be celebrated as a holy day or holiday, the Slovenian people supported their missionaries, physicians and craftsmen in no fewer than 37 countries.

Taking but a glance at the contributions of Slovenian Americans, reliable documentation collected by the Slovenian Research Center of America shows that they gave their adopted land, in addition to thousands of highly skilled workers and professionals, at least one federal senator, nine bishops, three state governors, six congressmen, six admirals, and seven generals. Slovenian architects designed such projects as L'Enfant Plaza and Robert Kennedy Stadium in Washington, the Three Rivers Stadium in Pittsburgh, the new Christian Science Center in Boston, the San Jose Mercury News Building in San Jose, California, the "Cityplace" in Dallas, and the East-West Center at the University of Hawaii in Honolulu.

Some Slovenian inventions have probably been used by every living American, whether Billerbeck's Gerber baby foods or Trentel's self-wringing mops. Zupan's mail-box snorkels used to mail letters from cars, or perhaps dental alloys developed and patented by Dr. John Nielsen of New York University, director of International Precious Metals Institute, whose original Slovenian name was Janez Sesek. Dr. Gordon Vehar was one of the recent American inventors of the year and many very complex inventions, such as instruments to weigh airplanes in flight and the convertiplane-rotafix models, the planes capable of flying vertically and horizontally, are among the thousands of documented Slovenian inventions in America. Several books could be filled with documentation on Slovenian contributions to America and the world, for impressive contributions extend from Finland and Sweden to Argentina, Brazil, Australia and Tasmania. The question at this moment is, what will America and the world do -- not necessarily in exchange, but on

moral grounds -- for Slovenians, "the silent people" who have, indeed, contributed capably and generously, yet usually without as much as uttering a word about their gifts.

Myth: Slovenia, by proclaiming her independence and fighting like David against Goliath, may have started the process of disintegration of Europe.

Facts: By defying the communist bullies and expressing her determination to negotiate and cooperate with others as a free partner rather than as a subordinate subject, Slovenia may have indeed helped reinforce the inevitable future trend toward more freedom and self-determination, as the remnants of oppressive communist federations and empires must, with greater freedom, of necessity disintegrate and make room for a better society, based on freedom, mutual respect and genuine cooperation. Just as communism has in so many places collapsed faster than anyone dared to hope, so it is quite possible that a new democratic society, composed of democratic and independent states, may evolve into some form of the United States of Europe sooner than many would dare to hope today -- and other continents may parallel such desirable democratic developments -- which should also be a tribute to the United States of America and to the United Nations of the World. "Just a dream," some may say? Well, was not democracy itself so long and for so many peoples just a dream? Was not the American independence, too, initially just a dream? Shall we be in the forefront of such a dream and program, rather than defenders of anachronistic "territorial integrity" and "political unity" based on oppression of crumbling dictatorial communist parties?

The leading Slovenian poet, France Preseren (1800-1849), expressed these noble and attainable dreams and aspirations in a poem which has recently been chosen as the national anthem of the new independent Slovenia:

God's blessings on all nations
Who long and work for that bright day
When o'er earth's habitations
No war, no strife shall hold its sway;
Who long to see
That all men free
No more shall foes, but neighbors be.

Dr. Edward Gobetz is professor of sociology at Kent State University, director of Slovenian Research Center of America, chairman of Education Committee of National Confederation of American Ethnic Groups, associate editor of *International Journal of Contemporary Sociology*, an Outstanding Educator of America (1971), and author or editor of 15 books, including *Slovenian Heritage*, *Ohio's Lincoln Frank J. Lausche*, and *Anthology of Slovenian American Literature*, where many sources here quoted can be located and verified. See also his articles on Slovenian contributions to America in *The World & I* (Washington, D.C., September, 1989, and March, 1990).

SLOVENSKA STRMA POT DO SAMOSTOJNOSTI

Nekoliko nerealno je bilo pričakovanje ljudi doma, predvsem pa, kolikor mi je znano, slovenske politične emigracije, da se bodo stvari zasakale naenkrat in že bo Slovenija zaživela v duhu stoletne zahodne demokracije. Vse preveč se pozablja, da so štiri desetletja totalitarizma ne le uničila ekonomijo, pač pa pustila globoke sledove na ljudeh, njihovem razmišljanju in delu. Naš skupen dom ne potrebuje zunanje fasade, zidovi pa naj trohnijo naprej. Potrebujemo trdne temelje in zdrave zidove, potem pa bomo hišo okrasili še zunaj.

NEUSMILJEN BOJ V PARLAMENTU

Že bežen pregled porazdelitve sil v parlamentu da laiku vedeti, kakšen je odraz političnih razmer v Sloveniji. Demos-ova vlada se pač mora pokoravati zakonom parlamentarne demokracije, ker smo se za prav tako tudi borili. Morda še velja dodati, da slovenska vlada po parlamentarnem poslovniku nima pravice, da z odlokom sprejme ustavo, spremeni grb ali zastavo, pač pa o tem odloči parlament. Demosova koalicija žal nima dvotretjinske večine (67%), ki je potrebna za sprejem najbolj pomembnih državnih aktov. Vlada torej svoje odločitve in zakone predstavi parlamentu kot osnutek, le tega potem poslanci s svojimi predlogi preoblikujejo v predlog katerega parlament z glasovanjem potrdi ali zavrže. Tak postopek pa terja veliko časa in strokovnega dela, zato pa so zakoni in programi veliko bolj pretehtani in strokovno podkovani. Tukaj pa že lahko iščemo odgovor na vprašanje, zakaj se stvari ne spreminjajo kot se. Taka je bila pač volja ljudstva.

Prej kot vse ostalo potrebuje Slovenija temeljito sanacijo in privatizacijo gospodarstva. V ta projekt vlada vključuje ekspertne skupine in tuje ugledne strokovnjake s tega področja. Pred vrati je široko zasnovan sveženj ukrepov za rešitev iz sedanje globoke gospodarske krize, ki zajema predvsem privatizacijo gospodarstva s prodajo in razdelitvijo delnic ter delnim poddržavljenjem, s čemer bi prišli do učinkovite lastniške strukture, ki bo tako postala zanimivejša za tuj kapital. Novi program monetarne politike vključuje slovensko valuto, kjer so prototipi bankovcev že znani, ime valute pa zaenkrat ostaja v tančico zavita skrivnost. Druga nujnost pa je razbitje monopola Ljubljanske banke in ustanovitev narodne banke Slovenije.

Paralelno s tem obsežnim projektom poteka pa še druga, tako imenovana ideološka sanacija. Ta zajema celovito spremembo simbolov boljše vizma, od zastave in grba, do osebnih dokumentov. Preimenovanje naselij že nekaj časa buri duhove, saj ne bodo spremenjena le imena trgov in ulic, ampak zaradi prejšnjih napak tudi sistem označevanja hišnih številok. Nova davčna politika prinaša neprijetno novost za davkoplačevalce - davek na osebne dohodke ob koncu leta.

Če ste redno spremljali dnevno časopisje iz Slovenije in bili povrhu vsega še nezadovoljni, ste lahko prepričani, da ste nasedli boljše vizni propagandi, kajti vsa uredniška politika je bila do nedavnega v rokah opozicije - prenovljenih komunistov in liberalcev (bivše socialistične mladine). Za lažjo primerjavo si zamislite kakšne kritike o vladi v Kanadi bi pisala tukajšnja opozicija, če bi imela popolno oblast nad mediji obveščanja. Slovenska vlada pa je prepričana, da bo s tem, ko je zamenjala ministra za informiranje, potrdila novega direktorja televizije in podprla projekt novega dnevnega časopisa "SLOVENEK", strla ta monopol in omogočila demokratično obveščanje javnosti.

JUGOSLOVANSKA STVARNOST

Poudariti velja, da se bo v Sloveniji gospodarska kriza še poglobljala ravno zaradi prepletenosti ekonomije z drugimi republikami, ki so še v veliko hujših težavah. Razmere postajajo tako nevzdržne, da zdaj ostaja le še vprašanje časa, kdaj bo vlada začela izvajati formalne ukrepe za osamosvojitve. Neprestane ekonomske blokade, vdori Srbije v monetarno politiko, zaplembe slovenskih podjetij v Srbiji in še bi lahko naštevali, so postale za podedovano opustošeno gospodarstvo naravnost nevzdržne. Plodni razgovori uspešno potekajo le z republiko Hrvaško, vendar o kakšnem skupnem državnem projektu po vsej verjetnosti ni vredno razmišljati. Politični pogledi na bodočo ureditev sedanjih republik z ostalimi sogovorniki v Jugoslaviji, pa so razen dobre volje političnih veljakov pokazali, da se naše poti vse bolj in bolj razhajajo. Očitno je, da federalni organi in ustanove že zdavnaj niso kos svojim nalogam, da zvezni parlament zaradi odsotnosti slovenskih in hrvaških poslancev ni več sklepčen, njegove odločitve pa niso veljavne. Tudi v najvišjem državnem organu, predsedstvu Jugoslavije, spričo splošnega kolapsa ni

presenečenje prve vrste, da Stipe Mesič, hrvaški kandidat za novega predsednika predsedstva, ni bil potrjen. Srbski komunistični diktator Slobodan Milošević nikakor ne želi, da bi dr. Borisav Jović, ki je bil njegov varovanec in hkrati dosedanji predsednik, to pomembno funkcijo zapustil Hrvatom, kakor predvideva federalna ustava. Zakaj se stvari odvijajo tako in ne drugače, postane jasno takoj ko dodamo, da ima predsednik predsedstva tudi funkcijo vrhovnega komandanta vojaških sil. Vsekakor pa predsednik s precejšnjo mero vpliva na notranje politične odnose, kakor tudi na to, kako oči svetovne javnosti gledajo na našo realnost.

ZAHODNA FRONTA

Tretja velika ovira, s katero se srečuje slovenska vlada in demokracija na poti uresničitve političnega programa in osamosvojitve, so pogledi Zahodnih in Zahodnoevropskih vladnih pisarn na notranje razmere v Jugoslaviji. Upravičeno se postavlja vprašanje, kakšne so analitične sposobnosti ljudi, ki krojijo zunanjo politiko do Jugoslavije. Zadnji recept, po katerem ima možnost za vključitev v Evropsko skupnost le združena in enotna Jugoslavija, je glede na popoln razkroj skupnih državnih funkcij in vse večjih nacionalnih nasprotij, popolna utopija. Ne glede na to, v nebo vpijoče dejstvo, skušajo zdaj Zahodne države pomagati do kraja potolčeni reformi Anteja Markoviča z nekaj milijardami dolarjev gospodarske pomoči. Za te je najbolj verjetno, da se bodo kot dosedaj, razbežali po skrivnih kanalih za življenje parazitov in ohranjanje socialnega miru s pomočjo sile. S tem Zahod vede ali nevede podpira tiste komunistične totalitarne strukture, zoper katere se v besedah tako vneto bojuje. Slovenija pa tako ostaja osamljena, a po volji lastnega naroda trdno prepričana, da nadaljuje pot v samostojnost.

R.T.

O ARGENTINSKI SLOVENSKE POLITIČNI EMIGRACIJI

V zadnjih mesecih minulega leta je buenosaireska Svobodna Slovenija v nekaj nadaljevanjih objavljala dr. Tarasa Kermaunerja podlistek z gornjim naslovom. Znano je, da je Taras Kermauner bil še ne mnogo časa nazaj blizu vrha slovenske partije, torej je bilo njegovo stališče do vsega demokrasko-slovenskega precej odklonilno. To bi veljalo zlasti še za slovensko politično emigracijo v Argentini. Toda Taras Kermauner se je ideološko oddaljil od marksistične doktrine in se vrnil v vrste katoliških vernikov. Na obisku v Argentini je mogel od blizu videti vso "reakcionarnost" razpite argentinske emigracije, videl jo je od blizu, živel med njo, slišal njena mnenja o perečih slovenskih problemih sedanjega časa, si ustvaril osebno mnenje o tej emigraciji in ga spravil v omenjeni podlistek.

V prvem odstavku 4. nadaljevanja z dne 8. novembra 1990. g. Taras Kermauner piše o zadržanju argentinske emigracije do osrednjega vprašanja slovenskega naroda v obeh Jugoslavijah, zlasti še v porevolucijski dobi druge Jugoslavije: SLOVENSTVO - JUGOSLOVANSTVO. Taras Kermauner med drugim piše: "...Dalo bi se reči celo to, da se je čutila argentinska SPE - Slovenska Politična Emigracija - v povojnem obdobju celo bolj slovensko od Slovencev v domovini. Njihove politične organizacije so bile sicer usmerjene jugoslovansko - vse do zadnjega desetletja, pod Staretovim vodstvom - , vendar je delovala ob njih močna emancipatorska skupina z Jurčecem, Dolinarjem, Gerziničem itn., na čelu. Res da je bila še posebej antikomunistična, nasprotna temu, kar se je dogajalo v jugoslovanski Sloveniji. A če danes beremo njihove spise - posebno v časopisu Sij v slovensko svobodo - težko najdemo kaj, česar ne bi sprejela današnja vsesplošna slovenska zavest Slovencev v Jugoslaviji; tako smo se Slovenci radikalno odpovedali ne le komunizmu ampak tudi celi vrsti idejnih postavk..."

Z vsem, kar je navedeno v gornjem odstavku, se je večina slovenskih zdomcev vedno strinjala in se še vedno strinja. Sij v slovensko svobodo je vsem še v spominu, tudi rajni Ruda Jurčec, Franc Dolinar, prav tako Gerzinič in še drugi, so bili - nekateri do smrti - drugi, še živeči, v Kermaunerjevem članku imensko neomenjeni, so še danes tudi argentinskim in drugim zdomcem znani njegovi sodelavci, so še danes prepričani somišljeniki in dosledni zagovorniki SDG - Slovenskega državnega gibanja, torej slovenske državne ideje. NISO PA BILI NITI PRVI NITI EDINI.

Gotovo se vsak - ali pa vsaj velika večina starejših slovenskih zdomcev v Argentini in morda tudi drugod po svetu - spominja mesečne revije SLOVENSKA POT, ki jo je izdajala skupina slovenskih izobražencev, somišljenikov SDG, ki takrat še ni bilo formalno organizirano in to že med januarjem 1956 in junijem 1962. Tako delo je v onih prvih letih bilo težavno, saj si še mnogi, morda večina, niso mogli zgraditi lastnih domov. Po smrti urednika, profesorja Jožeta Keslerja, je revija prenehala izhajati. Po kratkem presledku so dr. Stane Zupan, višji domobranski častnik Vule Rupnik, sin generala Leona, prof. Pavle Verbič, odvetnik Demetrijič Veble in še nekaj drugih pričeli izdajati mesečnik SMER V SLOVENSKE DRŽAVO, katere prva številka je izšla 21. marca 1965 z devetimi naslednjimi številkami

kot razmnoženina, vse poznejše pa tiskane v tiskarni rajnega Vilka Čeča. Zaradi varčevanja z denarnimi sredstvi, ki so takrat v Argentini že pričela povzročati težave (zaradi hude inflacije) se je o veliki noči - 1985 - SMER V SLOVENSKE DRŽAVO združila s torontsko SLOVENSKE DRŽAVO. Samostojno je torej izhajala celih dvajset let.

Zaradi večje jasnosti glede Slovenskega državnega gibanja moram dodati še naslednje: V začetku 1946. leta, na Jožefovo, so v Rimu začeli izdajati kot razmnoženino glasilo AKCIJSKEGA ODBORA ZA SUVERENO SLOVENSKE DRŽAVO v kantonalni zvezi s Svobodnim tržaškim ozemljem. Izšlo je le nekaj števil. L. 1949 je v Barbetonu, Združenih državah Amerike, začela izhajati kot razmnoženina SLOVENSKE PRAVICA, katero pa je 25. julija 1950 v Chicago nasledila SLOVENSKE DRŽAVO pod okriljem na novo organizirane SLOVENSKE NARODNE ZVEZE prav tako v Chicago. Od vsega početka je bila programatični list, namenjen širjenju ideje suverene slovenske države ne le med zdomci, ampak tudi v domovini, kamor je prihajala preko Trsta in od tam v roke slovenskim obiskovalcem iz Slovenije, ki so jo prenašali v Ljubljano in jo širili po vsej Sloveniji.

Tudi SMER V SLOVENSKE DRŽAVO je v 50 izvodih preko časnikarja, rajnega Franca Jeze, vsak mesec iz Trsta prehajala ilegalno v Ljubljano, zlasti med izobražence in širila v domovini idejo samostojne slovenske države. Tako so Slovenci v domovini že od začetka 1956. bili poučeni o gibanju za slovensko državo. Vsa omenjena glasila so bila trn v peti tukajšnjemu slovenskemu političnemu vodstvu, katerega člani so mesečno vsi po pošti ali pa tudi osebno prejemali vse iziše številke v Argentini tiskanih izvodov. Po pošti, ali od osebe do osebe, so obe publikaciji dobivali tudi mnogi pristaši SLS in je tako vsa slovenska politična emigracija v Argentini bila dobro poučena o programu - SDG - Slovenskega državnega gibanja, ki so ga ustanovili že prej omenjeni izobraženci, le da - SDG - ni imelo niti danes nima rednih članov, ampak le somišljenike ideje slovenske države. Uprava obeh glasil je vsako številko pošiljala po pošti tudi vsem javnim knjižnicam v Sloveniji, npr. univerzitetni v Ljubljani, Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, mariborski univerzitetni in mestni knjižnici, celjski mestni in še mnogim drugim širom Slovenije. Vsi ti po pošti poslani izvodi gotovo še danes počivajo v zabojih nekdanje UDB-e, ki je slovenske ljudi skrbno čuvala pred okuženjem z državi in stranki nevarnimi idejami politične emigracije.

Naše delo je v domovini kmalu rodilo sadove, ki smo se jih s svojimi glasili postavili za cilj. Nenadoma se je leta 1968. med nami pojavila drobna brošurica z naslovom: SLOVENIJA 1968. KAM? Podpisana je bila SKUPINA "Y" SLOVENSKE AKADEMIKOV, brez kraja izida in brez navedbe tiskarne. Skupina onih neznanih slovenskih univerzitetnih študentov je na 19 straneh brošure izpovedovala iste ideje o slovenski bodočnosti, kot so jih naša glasila v Argentini in Kanadi širila že več kot deset let. Torej je prilepljenost Slovencev na Jugoslavijo bila razbita tudi med mladimi izobraženci v domovini. Upalo pa si je na dan - zaradi cenzure doma - nekje pri sosedu in potem, kot naša zdomska glasila bila vtihotapljena

ilegalno v domovino. SDG je s svojo, z uradne slovenske strani zasmehovano in zaničevano "politično blodnjo" že po nekaj kratkih letih stopilo na pot uresničenja. Doseglo je prvi uspeh: vsejalo je dvom v pravilnost dotedanje nedotakljive uradne slovenske politike in si drznilo mimo priznanih strankarskih voditeljev pokazati na možnost drugačne poti slovenskega naroda v bodočnost.

Gospodu Kermaunerju ne moremo šteti v zlo, da v svojem podlistku ni niti namignil na obstoj še kakih drugih, ne le imenovanih oporečnikov dolgoletni jugoslovenski usmerjenosti slovenskih zdomskih politikov, ki so domovino zapustili z Jugoslavijo v srcih in so jo s strankarsko disciplino zadrževali v ubogljivih glavah svojih pristašev, čeprav so se srca premnogih že dolga leta nagibala na stran politično krivoverske ideje, ki pa je vkljub temu v srcu zvenela slovensko in je tudi razsodnemu razmišljanju nudila vedno manj odpora. Mnogi pristaši SLS danes priznavajo, da je ideja samostojne slovenske države prišla z Ehrlichovimi učenci že iz domovine, šla z njimi skozi begunska taborišča čez morje v nove domovine vedno enaka, vedno bolj vabljiva, čeprav jih je še predzadnje načelstvo SLS pred leti imenovalo "nerasodne posameznike". Bila je vendar to ista ideja, ki jo je sam Edvard Kardelj ob javni obsodbi Žebotove SLOVENIJE VČERAJ, DANES IN JUTRI zavrgel kot zločinsko in izdajalsko.

Časi pa se naglo spreminjajo in z njimi tudi ljudje s svojim mišljenjem. In ljudje imajo spomin, ki ga niti še tako stroga strankarska disciplina in avtoriteta ne more izbrisati. Ob lanskem predbožičnem plebiscitu so se oni argentinski "nerasodni posamezniki" v domovini namnožili kar na 88,2 % vseh oddanih glasovnic, v Argentini pa še za deset % več.

Lanski plebiscit je dovolj jasen dokaz, da je še tako avtoritarno politično vodstvo podvrženo slehernemu posamezniku lastni zmotljivosti; zato mora vedno biti podrejeno in odvisno od večinskega mnenja svojih pristašev oz. članov. Tako večinsko mnenje, torej dejansko javno mnenje pa v Argentini vse do predzadnjega strankinega vodstva ni bilo upoštevano. Izid decemberskega plebiscita v Argentini nas brez možnosti zmote pripelje do edino logičnega sklepa, da nobeno nekdanje argentinsko politično vodstvo ni bilo zmožno med argentinskimi političnimi zdomci ustvarjati veliki večini tukajšnjih zdomcev ustrežajočega javnega mnenja, torej ni bilo doraslo svoji politični nalogi, ker je v svojih avtoritarnih mnenjih capljalo daleč za množico argentinskih zdomcev, zlasti, kadar je šlo za bodočnost slovenskega naroda. Vse do zadnjih deset let je argentinsko slovensko skupnost politično utesnjevalo v dušec obroč jugoslovanstva.

Dr. Taras Kermauner je med svojim bivanjem v Argentini gotovo bil obdan od ljudi, ki so bili s srcem navezani na jugoslovanstvo in so ga v tem smislu informirali. Zato ga niso nepristransko poučili o političnem barometru argentinskega slovenskega javnega mnenja. Ne moremo mu šteti v zlo ali v namensko pristranost njegove zgoraj omenjene informacije.

Zato se mi je zdelo primerno in potrebno objaviti pričujočo pojasnilo.

Tine Duh

OB DVAJSETLETNICI SMRTI PIONIRJA SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

Moje delo je knjiga ljubezni - odpri jo, domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin! Dal sem ti, kar sem imel. Če je bilo veliko ali malo - Bog je

delil, Bog razsodi! Dal sem ti svoje srce in svoj razum, svojo fantazijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje - kaj bi ti še dal?

Ivan Cankar

V spomin dr. Lambertu Ehrlichu naj napišem nekaj toplih besed, mi je bilo naročeno. Otroško plahe, jecljajoče so besede, ki se hočejo preliti na papir. O tem možu napisati nekaj dobrega, ljubega, hladni razum ne more, zmora samo srce.

Preblisnil je dušo deljen spomin. Kakor da bi se bil izluščil s starih častitljivih cerkvenih fresk - je stopil predme. Obdan z asketsko resnobo, ves vase pogreznjen, ves zaverovan v svoje poslanstvo kot Slovenec in duhovnik, z rahlimi potezami na čelu, z očmi, ki sta izza bežnih senc strogosti izžarevale neskončno milino in dobroto. Potrkal je spomin na skrivna vratca srca - in so se odprla.

Dr. Lambert Ehrlich! Ko si tam pod vznožjem starodavnega ljubljanskega gradu obležal z mučeniško krvjo oblit, sem presunjen onemel. Vprašanja, polna temne goze, so se kot razburkani valovi razbesnela v meni. Ves izgubljen sem taval po ulicah in grebel v brezdanja brezna tistih nedoumljivih bitij tega sveta, ki se imenujejo ljudje.

Ubili so človeka! Zakaj? Je bil narodni odpadnik, izdajalec? Izdajalec - česa? On, ki je ves gorel za usodo svojega rodu, ki

mu je utiral pot v svetlejšo bodočnost, v popolno neodvisnost in svobodo, on, ki je bil idejni prvobornik slovenske državnosti - izdajalec?

Ubili so človeka! Zakaj? Je bil nevredni služabnik božji, je zavajal mladino k slabim dejanjem, je ni učil izpolnjevati zapovedi božje, ki bodo - naj krmari državo kdorkoli in kakorkoli - ohranile svojo veljavo do konca sveta? Bil je eden izmed najzgodnejših, najpožrtvovalnejših duhovnikov, ki so kdajkoli hodili po slovenski zemlji - in je moral pasti...

Nedoumljiva brezna človeških duš!

Nekaj dni po strašni tragediji sem obiskal njegov grob. Plaha lučka je brlela na njem in še vsa sveža je bila prst, kakor da bi jo skrbne roke prerahljale za novo rast. Bil je mesec maj, znanilec pomladi, čas oranja in setve... Stal sem tam in nemo prisluškoval skrivnostnemu šepetu vrb žalujk. Kakor veličastna simfonija nastajanja in odmiranja pod taktirko nevidne dirigentke Večnosti mi je zvenela na uho. Pa je v to harmonijo božjega stvarstva udarila trda disonanca, razigrani koraki in

OB DVAJSETLETNICI SMRTI PIONIRJA

prešeren smeh. Bili so študentje. Na čelu sem jim bral, bodočim kulturnikom slovenskim, vijugasto pot, ki so nanjo zabredli. Po vrsti so pljuvali na grob, po vrsti izpraznili greznico svoje notranjosti: "Prekleti far!" Ugasnila je lučka, žalostno in malodušno, kakor da bi jo bilo sram osvetljevati pot tej svojevrstni kulturi "novega razreda".

Oskrunili so grob, ubili človeka, plamtečega protesta, ki je vtelesen v njegovi ideji, niso mogli ubiti. Pomlajena in poveličana bo ideja vstala iz samotnega groba. "Koristen za vesoljno človeštvo je samo narod, ki je zadovoljen in ki ima vse pogoje in prostora, da uveljavi svojo moč", je izpovedal naš največji mislec, pisatelj Ivan Cankar.

Šli so mimo oskrunjevalci grobov in niso slišali klica, ki se je dvignil iz mrtvaške krste in z gorečimi črkami klesal v srca malodušnih, ponižanih, teptajočih, svojo oporoko:

Ideja slovenske državnosti ni ideal, ki se ne da uresničiti, ni iluzija, ni utopija iz roda v rod prenešana življenjska stvarnost. V slehernem Slovincu tajno klije, le da nekateri tega notranjega glasu slišati nočejo ali ga skušajo s silo zadušiti. Povzdigovanje narodne zavesti je lepa čednost; a narod, ki nima hkrati tudi narodnega ponosa in težnje po samostojnosti, je podoben siromaku, ki v blodnjaku išče svojo dušo. Slovenski človek pa mora najti in bo našel svojo dušo!

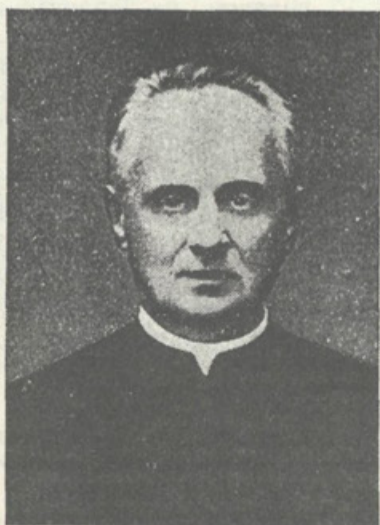
In če bi bila težnja po slovenski državnosti zgolj utopija - Ivan Cankar je tej utopiji vtisnil srčni utrip, dušo in telo: "Utopije imajo že od nekdaj to lastnost, da se po navadi uresničijo!"

Če bi ta naš največji kulturni ustvarjalec, neugnani slovenski viharnik še živel, bi bil nedvomno eden izmed najrazboritejših glasnikov slovenske državne neodvisnosti, vnet sopotnik pokojnega dr. Lamberta Ehrlicha. Slovenski jezik in slovenska kultura sta bili srčika vsega njegovega nehanja in delovanja. Tik pred svojo smrtjo, še preden je Jugoslavija postala zgodovinsko dejstvo, je svareče povzdignil glas:

Kakšno jugoslovansko vprašanje v kulturnem ali celo jezikovnem smislu zame ne eksistira. Morda je kdaj eksistiralo; toda rešeno je bilo takrat, ko se je jugoslovansko pleme razcepilo v četvero narodov s četverim čisto samostojnim kulturnim življenjem. Po krvi smo si bratje, po jeziku bratranci - po kulturi, ki je sad večstoletne separatne vzgoje, pa smo si med seboj veliko bolj tuji nego je tuj naš gorenjski kmet tirolskemu ali pa goriški viničar furlanskemu... Najbolj gnusni - zares gnusni! - se mi zde tisti ljudje, ki čisto brez vzroka in brez povoda spravljajo v zvezo s političnim jugoslovanskim vprašanjem še slovenski jezik. Kar ponujajo ga, kar mečejo čez mejo, še ne vprašajo, kdo bi več zanj dal... Jaz še nisem videl Hrvata, ki bi prišel ponujat k nam svojo hrvaščino... Spoštujem radikalnost, ki je bila že od nekdaj lepa čednost mladine. Ali če ta radikalnost zahteva, da pade slovenščina, ker sta padla Odrin in Bitolj, tedaj hvaležno odklanjam to radikalnost...

Oba - Ivan Cankar in dr. Lambert Ehrlich - sta z odprtimi očmi gledala v bodočnost. Oba sta bila jasnovidca, obema so

Univ. prof. dr. L. Ehrlich

* 18. 9. 1878 † 26. 5. 1942

temne slutnje dušile razumsko sprostitev in zadoščenje nad osvoboditvijo slovenskega naroda izpod krempljev dvoglavega avstrijskega orla.

Tudi slutnje imajo to usodno lastnost, da se pogostoma uresničijo.

Narod, pijan od svobode, je zadihal s polnimi pljuči. Prežet z živo vero, si je gradil zlate gradove v oblake. Zlati gradovi so se razpršili. Kos za kosom so mu trgali s krvavega telesa. V svoji stiski je klical kralja Matjaža, priklical pa kraljeviča Marka, "zaščitnika", ki je udaril po njem.

Svoboda? Bilo je je za ograbek. Včasih več, včasih manj, kakor so zapihali južni vetrovi. Tudi za ta ograbek je bil narod hvaležen. Pa se je vlastelinom na Balkanu zdelo še te svobode preveč. Vzeli so mu zastavo, simbol njegove samoniklosti, vzeli so mu ime - slovenski narod je bil uradno zbrisan s površja zemlje.

Svoboda? Konaj toliko je je narod še imel, da si ni želel pod kremplje avstrijskega orla nazaj.

Preživel je triindvajset dobrih in hudih svetopisemskih let. Let zdrave spoščenosti in bolne zagrenjenosti. Let prekipevajočih upanj in boleznih razočaranj. Let zanosnih dvigov in strmoglavih padcev. Let žlahtnih sadov in snetljivega zrna. In se je izpolnilo, kar se je izpolniti moralo - zakaj nekaj gnilega je bilo v deželi jugoslovanski... Sedemindvajseti marec 1941! Simoničev puč. Zadnja injekcija umirajočemu bolniku. Kot trhla stavba, postavljena sredi močvirja, se je država belgrajskih nasilnikov zrušila na kup. Temne slutnje Ivana Cankarja in dr. Lamberta Ehrlicha so se uresničile v vsej polnosti...

Dr. Lambert Ehrlich! Ugasnila je lučka na tvojem grobu, a v naših srcih zagorela kot plamenica. Ta plamenica bo narod budila in mirtvila, da ne omahne pod križem, ki mu je bil naložen. Ta plamenica mu bo kazala pot iz malodušja v samozavest, iz samozavesti v narodni ponos, iz narodnega ponosa v tisto skrajnost, kjer hlapčevanje in tlačanstvo zadobita svoj zadnji smrtni sunek in se čudežno sprostita v samorast.

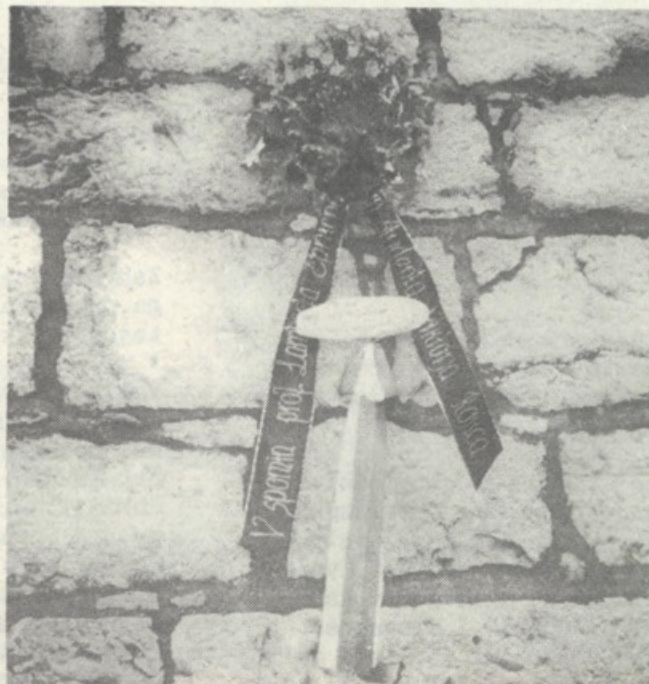
Ni še dolgo tega, kar je neki sicer zelo nesebični in požrtvovalni slovenski kulturni delavec v družbi dejal: "Slovenska državna misel je ideal in bo ostala ideal". Nekaj eminentno važnega je ta slovenski kulturni delavec pozabil pripomniti. Dolžnost slehernega kulturnika je boriti se za ideale! In najvišji ideal, ki je kateremukoli narodu na svetu dan, je ideal polnega, nemotenega gospodarskega in kulturnega izživljanja.

Dr. Lambert Ehrlich! Morda ni daleč čas, ko bo narod doma z vsem spoštovanjem in ljubeznijo izrekal tvoje ime. Bil nisi le varuh njegovih meja, bojevnik za njegove pravice, bil si mu več: kladivar, zidar in arhitekt; položil si duhovne temelje stavbi, ki bo nekoč na njenem pročelju pred vsem svetom ponosno zablestelo ime: SLOVENSKA DRŽAVA.

Slovenska državna misel je na pohodu. Nihče več je ustavititi ne more. Če ne mi - naši zanamci bodo v celoti izpolnili oporoko velikega pokojnika.

M.K. Slovenska pot X/1-2, 1962 str. 1-4

Ta članek je bil napisan ob dvajsetletnici smrti pionirja slovenske državnosti in je ob času razglasitve Neodvisne Slovenske Države še posebno aktualen. Njegova Višarska zamisel se je uresničila. Op.ured.

Spominska plošča pok.prof. Ehrlicha pri Cirilovem domu, na Streliški ulici v Ljubljani.

32. SLOVENSKI DAN

28. julija 1991

N E K A J S P O M I N O V

Slikal g. Janez Bančič

dr. Janez Dular govori

Mr. Jese Flis, federalni poslanec liberalne stranke pozdravlja udeležence.

Častni gostje

Plesna skupina "Soča" iz Hamiltona nastopa.

Z A H V A L A

32. Slovenski Dan je za nami. Bil je najpomembnejši v zgodovini tega praznovanja, saj je bil posvečen praznovanju PROGLASITVE SLOVENSKE NEODVISNOSTI.

Postna stavka nam preprečuje, da bi se vsem sodelavcem te slovesnosti osebno zahvalili, zato nam dovolite, da to napravimo v javnih obcih.

Najprej zahvala slovenski duhovščini za organizacijo in izvedbo dopoldanske službe božje. Radi izredno velike množice so imeli polne roke dela. Hvala č.g. Ivanu Plazarju za pridigo, v kateri nas je opozoril na napake Slovencev, o katerih je že pred kakimi 15. leti pri v celjski Mohorjevi pisal filozof in psiholog prof.dr. Trstenjak. Ugotovitve so sicer deloma resnične (katera narodnost

pa ni brez napak!), vendar so nas na praznik veselja navdale z malodušjem... Zahvaljujemo se cerkvenemu pevskeemu zboru za sodelovanje pri sv. maši.

Zahvala gre vsem sodelavcem popoldanskega programa, ki je objavljen v celoti v tej številki S.D.

Veliko zahvalo smo dolžni številnim ženam v kuhinji, ki so pod vodstvom vešče ge. Dolenčeve sijajno pripravile kosilo. Kar 18 jih je pomagalo v vroči, soparni kuhinji:

gg. Ema Strucelj, Ivana Zakrajšek, Ana Hočevar, Julka Stražar, Francka Turkova, Marija Soršak, Jožica Šajnovič in Stan Šajnovič Junior, Rozka Pepevnak, Dolenčeva mlajša, Francka Nagode, Rozi Gorišek, Iva Kastelic, Mara Muhič, g.in ga. Francka Ziernfeld, ga. Stanka Ponikvar g. Zvone Hrastnik, Stan Šajnoviču za vse-

stransko pomoč in za širokogrudni dar puranov, ge. Šajnovič za cvetje pri oltarju in v obednici, ge. Emi Pogačar za odlično organizacijo pri razdeljevanju hrane, gg. Medenu in Ludviku Stajanu, odbornikom Slov. letovisca za vsestranko pomoč in nasvete.

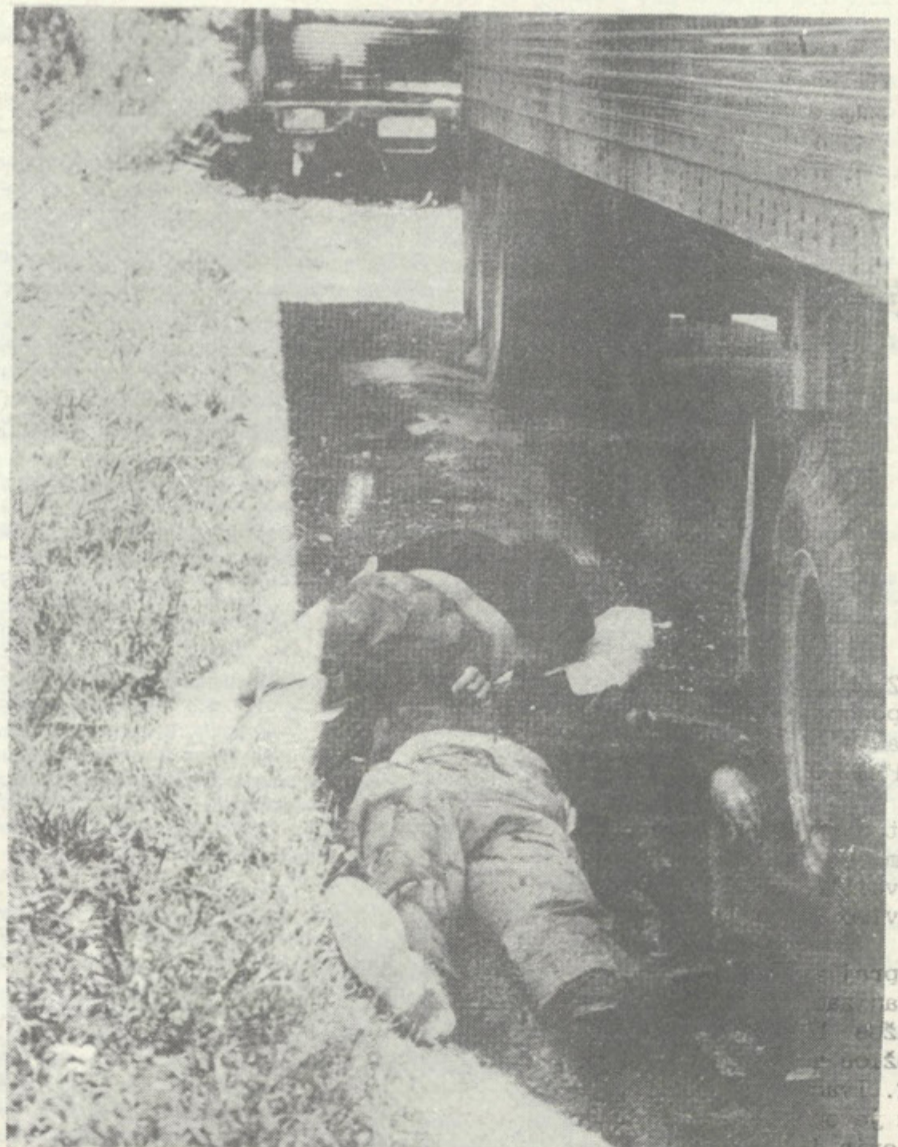
Za zunanjo okrasitev g. Janezu Kuku in sinovoma Tomažu in Davidu, vsepovsod navzočemu Marku Kuku, vsem članom odborov Slov. Kan. Sveta in Slov. Kan. Kongresa, ki so pri pripravah sodelovali. Prav tako se zahvaljujemo vsem, ki so spremljali dr. Dularja v času njegovega obiska v Kanadi.

Predvsem pa iskrena zahvala Slovincem, ki so letošnjo prireditev obiskali v večjem številu kot kadarkoli preje, saj nas je bilo na praznovanju nad 2000.

Tajnik SKS-A. Kuk.

VOJNA V SLOVENIJI

Razdejanje in žrtve

Rodoljubi, podprite SLOVENSKI SKLAD!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA
ZUNANJE ZADEVE

LJUBLJANA, Gregorčičeva 25 - p.p. 481
tel. 224 141, 219 439 - fax 213 357

O B V E S T I L O

Republic of Slovenia, Ministry of Foreign Affairs,
sporoča, da bo s septembrom 1991 odprlo

THE BUREAU OF THE SPECIAL COUNCELLOR OF CANADA

NA

67 YONGE STREET, SUITE 700, TORONTO, ONTARIO CANADA M5E 1J8

TELEPHONE: 416-363-3442

FAX 416-863-5006

Uradne ure po predhodnem dogovoru.

Dr. Zlatko Aurelius Verbič,
Special Councillor to the Minister.

CAMARA DE COMERCIO ESLOVENO - LATINOAMERICANA EN BUENOS AIRES
SLOVENSKO-LATINSKO AMERIŠKA TRGOVSKA ZBORNICA V BUENOS AIRESU

Buenos Aires, 28. maj 1991

Slovenska Drzava

Toronto

Spustovani:

- Sporocamo vam, da se je 21. decembra 1991 ustanovila v Argentini "Slovensko - Latinskoameriška trgovska zbornica v Buenos Airesu".
- Ta je nastala iz iniciative slovenskih podjetnikov in profesionalcev, s priznanjem in hvaleznostjo do Argentine, ki jih je sprejela kot svoje in jim omogocila, da so se svobodno razvili na tej novi zemlji in hocejo ob prebujanju slovenske suverenosti in svobode pripomoci razvoju obeh narodov.
- Slovenska skupnost v Argentini, je naravna vez med Slovenijo in vso Juzno Ameriko, se posebno v zgodovinskem casu, ko se vsi ti narodi združujejo v en sam blok.
- V tem razmerju smo Slovenci, združeni v zbornici, pripravljeni sodelovati pri vseh iniciativah, ki bi se nam ponudile. Istocasno pa vas povabimo, da se pridružite nasemu delu.

Marjan Loboda
Podpredsednik

za: Herman Zupan
Predsednik
Marjan Loboda

MORENO 129 - 1704 Ramos Mejia - Buenos Aires - Argentina - Tel.: 654-6438 / 658-6574 - Fax: 658-6574

DRUŽBA SV. MOHORJA

140 LET
1851 - 1991

(* ustanovljena l. 1851 v Celovcu)

Dragi rojaki na Koroškem, Primorskem, v zdomstvu in v Sloveniji! Pred desetimi leti smo se spomnili v Celovcu 130-letnice ustanovitve Družbe sv. Mohorja z znanstvenim simpozijem o pomenu te naše najstarejše kulturne ustanove in z objavo jubilejnega zbornika. Številni prijatelji, bralci in sodelavci so nam tedaj sporočili razne predloge za jubilej. Zbirali smo jih — 1991 jih hočemo uresničiti in Vas, dragi prijatelji Mohorjeve, vabimo k sodelovanju.

Kaj naj storimo ob 140-letnici Mohorjeve, da bo ta častitljivi jubilej pripomogel k še večji rasti in razcvetu Slovaške duhovne dediščine v teh prelomnih časih, ko je Slovincem doma, v zamejstvu in v zdomstvu tako zelo potrebna verska, moralna in kulturna poživitev v smislu krščanskih in slovenskih idealov, kot jih že 140 let zavzeto uveljavlja Mohorjeva družba? Med mnogimi možnostmi naj naštejemo vsaj naslednje:

1. Kdor le more, naj kot svoj jubilejn dar Družbi in narodu pridobi vsaj enega novega naročnika. Naročnine bodo kot doslej požrtvovalno sprejemali poverjeniki, kjer pa teh ni, se lahko novi naročniki obrnejo naravnost na naslov MOHORJEVA DRUŽBA, A-9020 Klagenfurt/Celovec, Viktringer Ring 26, Austria, Europa. Naročnina je 470,— av. šil., 400,— din., 35,— can \$, 31,— US \$ in poravnate jo lahko tudi z osebnim bančnim čekom, naslovljenim „MOHORJEVA-HERMAGORAS“, ali z Money Order. V naselbinah, kjer še ni poverjenikov, upamo, da bo kak zavezen rojak ali rojakinja prevzel(a) to hvale vredno narodno delo in se pridružil(a) s svojimi sonaročniki vseslovenski Mohorjevi družini, ki nas povezuje po vsem svetu. (Mohorjeva bo v jubilejnem letu s posebnimi priznanji izkazala svojo hvaležnost vsem poverjenikom in še vrsti drugih vodilnih sodelavcev in dobrotnikov.)

2. Kako lepo bi bilo, če bi Slovenci na razne načine proslavili 140-letni jubilej Mohorjeve družbe v zamejstvu, v novi demokratični Sloveniji in po vsem svetu, od Kanade in Združenih držav Amerike, Anglije, Nemčije, Švice in Francije, do Argentine in Avstralije, kjer je le mogoče, s posebnimi proslavami, ali s kosili, pikniki, srečolovi, tombolami, ali drugimi programi — in tako dvignili slovensko in mohorjansko zavest, povečali

Otroci radi berejo Mohorjeve knjige.

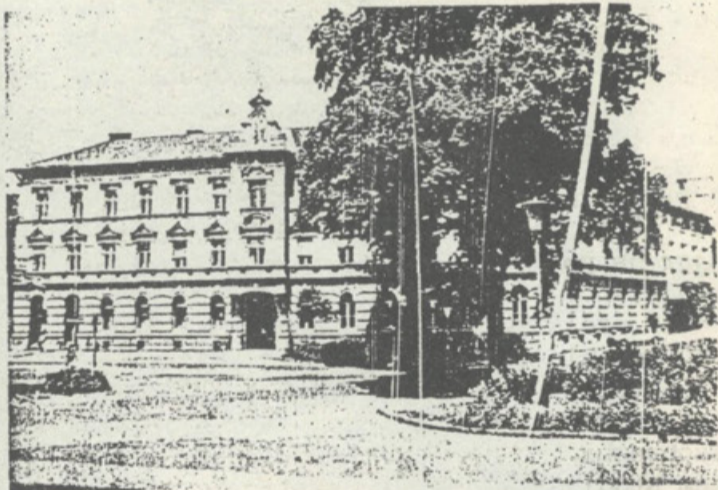
Število naročnikov Mohorjevih publikacij in z izkupičkom podprli nadaljnje delovanje te častitljive verske in narodne ustanove. Iznajdljivost in rodoljubje bosta pokazala najprimernejše konkretne poti, Mohorjeva pa bo organizatorjem izkazala svojo hvaležnost s posebnimi nagradami in bo seveda tudi objavila pregled vseh takih rodoljubnih manifestacij v svojih publikacijah.

3. Slovenski narod je danes v domovini, v zamejstvu in zdomstvu na zgodovinski prelomnici, ko mora povsod poživiti svojo versko, moralno in narodno zavest in poglobiti in razširiti vzgojno in kulturno delo med vsemi Slovenci, kamor koli jih je že posadila božja Previdnost. Težka naloga, a vendar je največ odvisno prav od naše vsenarodne volje do življenja in rasti. Z vero v Boga in zaupanjem v lastni idealizem mohorjani sprejemamo razdobje med 140- in 150-letnico Mohorjeve družbe kot desetletje rasti Mohorjeve družbe in slovenske verske, moralne in kulturne poglobitve. Odklanjamo vsak cinizem, malodušje in usihanje! Mohorjevi družbi, ki nam je kot narodu poklonila 14 desetletij in ima toliko zaslug za našo pismenost, načitanost in visoko kulturno raven, se bomo skušali oddolžiti z desetletjem posebno zavzetega sodelovanja za njen napredek in rast, kar bo najlepša priprava na njeno 150-letnico.

Pomagajmo z naročanjem in širjenjem njenih knjig in listov, z organiziranjem novih poverjeništev v slovenskih naselbinah, kjer doslej še nima poverjenikov, pomagajmo z molitvijo, nasveti, proslavami in drugimi programi in tudi s finančnimi prispevki! Temu ali onemu, zlasti še, če nima družine in sorodnikov, naj bo za zgled bolni slovenski zgodovinar, ki je pred leti v oporoki namenil določen odstotek svojega premoženja tudi Mohorjevi družbi v Celovcu. To so naložbe trajne vrednosti, ker Mohorjeva je in ostane eden najmočnejših porokov slovenske vernosti, rodoljubja in nenehnega narodnozvojnega in kulturnega delovanja in poslanstva. Slovincem je poklonila 14 desetletij. Zdej mi njej poklonimo ne le jubilejno leto, ampak naslednje desetletje — za prepotrebni družbin in vseslovenski napredek in rast!

Celovec, 15. avgusta 1990

Dr. Anton Koren, ravnatelj Mohorjeve družbe v Celovcu
Di Franc Kattinig, vodja Mohorjeve založbe v Celovcu

Glavno poslopje Mohorjeve družbe v Celovcu

MED SLOVENCMI PO SVETU

ZLATI JUBILEJ KATEHISTKE

gdč. CECILIJE KUK

Na praznik Sv. Rešnjega Telesa letos, 30. maja, je Katehistka Cilka Kuk, članica ugledne katoliške družine, doma iz Slovenskih Konjic, obhajala 50 letnico - zlati jubilej - redovniških obljub v krogu svojih sester v Breda v Holandiji.

Cilka se je pridružila redu Katehistk, ki so imele svoj sedež v škofijskem dvorcu - Betnjava pri Mariboru -, kamor jih je pripeljal gospod Obrzan, izseljeniški duhovnik v Holandiji. Katehistke so se posvetile delu za mlada dekleta in jih pripravljale za zakonsko življenje. Poleg praktičnih predmetov so poučevale tudi verske vrednote in principe, katere jim je posredovala Louvenska univerza v Belgiji po svojih svetovno znanih profesorjih.

Nekaj let pred drugo svetovno vojno je odšla Cilka v Holandijo v upanju, da se po Noviciatu vrne v svojo rodno domovino, kar ji je na žalost preprečila nemška okupacija, ki jo je zajela v Holandiji. Ob koncu vojne so Betnjavo zasedle komunistične oblasti. Red, ki ga je že prej okupator razpustil, se tudi ni mogel obnoviti in Cilka je bila primorana ostati v Holandiji in se posvetiti svojemu delu izven domovine, čeprav je bila njena srčna želja delovati med domačimi dekleti.

Katehistka Cilka Kuk

Dolgo vrsto let je Cilka pomagala v Bouvigne-u, kjer je bila gospodinjska šola s predpripravo za zakon za mlade Holanke. Leta 1952 je bila poslana v Rim, kjer je pomagala sosestram voditi gospodinjstvo v Collegio di Damasceno. Po 8h letih se je vrnila v Holandijo, kjer pa so oblasti prevzele in podržavile njihove šole. Tako so se morale Katehistke preusmeriti v njihovi izobrazbi. Po uspešno zaključenem 3 letnem studiju za zaščitno sestro in bolnicarko, se je popolnoma posvetila novemu poklicu in vse do upokojitve neumorno srbela za teško bolne in jim lajšala trpljenje. V prostem času se je ukvarjala še s socijanim delom med posamezniki in družinami. Vse za dobrobit človeštva in za božjo slavo!

V času svojega delovanja v Holandiji je spoznala sestro Justino Višnar, ki je bila pregnana iz Škofje Loke iz samostana šolskih sester, kjer je poučevala ročna dela. Bila je prava umetnica v risanju narodnih vzorcev za vezenine, ki jih je v dolgih letih svojega življenja narisala ogromno. Po večkratnih obiskih pri sestri Justini, ki je dosegla visoko starost, čez 90 let, je Cilka nagovorila umetnico, naj svoje delo zapusti Slovincem. Pozneje je bila izdana knjiga, ki vsa ta dela objavlja. Cilkina ljubezen do domovine jo je letos pripeljala domov ravno ob vojaškem napadu na Slovenijo, kjer je preživela

več tednov in videla kaj se je tam godilo. Ob odhodu so ji mlada dekleta, sorodnice in žene izročile zahvalno pismo holandskemu zunanjemu ministru gospodu H. van der Broek-u, ki se je eden prvih tujih državnikov tako lepo potegnil za Slovence. Prosile so jo, naj to spravi do njega. Iskreni in spontani zahvali: "Slovenske matere in dekleta se prisrčno zahvaljujejo za Vašo požrtvovalno delo za našo drago Slovenijo!"

V imenu mater in deklet,

Jožica Kuk, Slovenske Konjice. so pridale zavitek slovenskih prtov in dve miniaturni narodni noši. Po povratku na Holandsko je to storila. Imela je osebni interview z glavno tajnico zunanjega ministra, ki je z razumevanjem zahvalno pismo sprejela. Zagotovila jo je, da bo prinešeno gotovo izročila g. ministru, poleg vseh informacij ki jih je osebno dobila od nje. Tako je Cilka poleg svojega misijonskega dela pravljalna službo "ambasadorja dobre volje" v Holandiji. Vse njene sestre so se zlasti zadnja leta z veliko ljubeznijo in zaskrbljenostjo spremljale dogodke v Sloveniji. Vsa kongregacija je za Slovence in njih domovino molila. To se je se posebno videlo na dan Cilkinega praznika, ko je bila prav Cilka pooblaščenca med 6 slavljenkami, da se je v cerkvi zahvalila. Po njeni zahvali so pred celo kongregacijo zaigrali trak s slovensko "Ave Marijo", ki je silno prevzela in ganila vse navzoče. Sestra Cecilija je še vedno pripravljena pomagati pri ponovni organizaciji Katehistk in njih dela na Betnjavi, če bi za tako delo oblasti kazale kako razumevanje in pripravljenost. Spriča sedanje družbe, ki je posledica brezboštva in materializma bi bilo tako delo na Betnjavi več kot zaželjeno.

Slavljenki želimo zdravja, da bi se dolgo vrsto let opravljala velikodušno delo apostolata Katehistk.

M. K.

Sprejem ob 80-letnici dr. Rudolfa Trofenika

LJUBLJANA, 19. aprila - V vili Podrožnik je danes opoldne predsednik izvršnega sveta Republike Slovenije Lojze Peterle sprejel uglednega slovenskega založnika, doktorja prava in filozofije, Rudolfa Trofenika, ki že več desetletij živi v Münchnu. Sprejema so se udeležili tudi dr. Andrej Capuder, dr. Janez Dular in Trofenikova žena. Lojze Peterle se je v imenu slovenske vlade in svojem imenu zahvalil dr. Trofeniku za njegovo bogato slovensko in mednarodno založniško delo - nekaj najnovejših del - Valvasorja, Prešerna in Balantiča je založnik prinesel predsedniku in ministrom - dr. Trofenik pa je govoril o nekaterih bavorskih pogledih na Slovenijo in med drugim omenil, da nemški intelektualci in publicisti v medijih vse bolj podpirajo samostojno Slovenijo. Dr. Rudolf Trofenik je te dni praznoval osemdesetletnico. V slovensko kulturno zgodovino se je zapisal zlasti kot založnik knjig (reprintov) slovenskih protestantskih piscev, prevodov slovenske literature v nemščino (Prešeren, Kosovel...), izvernih primerjalnih študij (od Brižinskih spomenikov in Kopitarja do Balantiča). (M. Z., foto: Marko Feist).

Moja dežela je naša država
Slovenija

DR. FRANČEK ŽEBOT

OSEMDESETLETNIK

V Westminsteru v južni Kaliforniji je nedavno praznoval 80. rojstni dan dr. Franček Žebot, najstarejši sin nekdanjega mariborskega podžupana in narodnega poslanca Franja Žebota ter brat pokojnega prof. dr. Cirila Žebota. Rojen je bil 6. februarja 1911 v Mariboru, kjer je študiral na klasični gimnaziji, pravo pa na ljubljanski univerzi in leta 1937 doktoriral. Nato je bil zaposlen kot pravni referent na okrožnem uradu za socialno zavarovanje v Ljubljani. Tam se je leta 1942 poročil z Lijo Pogačnikovo, ki je malo prej diplomirala na filozofski fakulteti.

Jubilant je bil aktiven v slovenskem javnem življenju, je odbornik Lige Slovenskih Amerikancev in je napisal več dragocenih razprav iz slovenske kulturne in politične zgodovine, pa tudi o delu in življenju slovenskih beguncev v tujini.

V Špittalu ob Dravi, kjer je živel 3.000 slovenskih beguncev, je 14. avgusta 1946 začel izdajati in urejati tipkano dnevno glasilo "TABORIŠČNIK", ki je izhajalo do poletja 1947, ko je v taborišče dospela jugoslovanska komisija za repatriacijo, in so Angleži izgnali iz taborišča 110 družin, med njimi tudi njegovo. Pozimi je z nosečo ženo in tremi otroci bežal v Zgornjo Avstrijo in našel zatočišče v begunskem taborišču Asten. Od tam je hodil v službo v bližnje mesto Enns, kjer je bil tolmač in uradnik pri tamkajšnji ameriški zasedbeni edinici. Ko je Amerika odprla vrata za naseljevanje povojnih evropskih beguncev, se je z ženo in štirimi otroci izselil v južno Kalifornijo, kjer je v okraju Orange County delal v pomarančnih nasadih. Stiri leta kasneje dobil službo kot uradnik v podjetju za plin. V južni Kaliforniji je bila rojena hčerka Sonja. Vseh pet otrok ima univerzitetno izobrazbo in primerne službe.

Iz južne Kalifornije se je pogosto oglašal v AMERIŠKI DOMOVINI z raznimi poročili o življenju in delu tamkajšnjih Slovencev, predvsem pa o njihovem vsakoletnem srečanju v Etiwandi meseca maja.

Za 120 letnico Programa Zedinjene Slovenije je l. 1968 napisal in v ciklostilni obliki izdal nad 100 strani dolgo razpravo ZAMETKI SLOVENSKE DRŽAVNE MISLI SREDI 19. STOLETJA, ki je aktualna posebno sedaj, ko se uresničujejo mnogoletne težnje po samostojni suvereni slovenski državi.

Leta 1969 je napisal dva zgodovinska članka: NAŠE NARODNO IME, SLOVENEK IN SLOVENIJA, in Barve slovenske zastave skozi zgodovino. Raziskovanju slovenskih krajevnih imen, posebno na tirolskih hribih, je posvečena razprava GOMILA. Leta 1971 se je posvetil večji razpravi in študiju škofa ANTONA MARTINA SLOMSKA, njegovem narodno-prosvetnem delu in zlasti o kulturnih odnosih in srečanjih le-tega z njegovim velikim sodobnim pesnikom FRANCETOM PREŠERNOM. Delo je bilo objavljeno v MEDDOBJU, reviji Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu 1972.

V glasilu podjetja za oskrbovanje z naravnim plinom v Južni Kaliforniji, pri katerem je bil zaposlen, je napisal daljšo strokovno in zgodovinsko razpravo, ki jo je ponatisnil krajevni list. Ko je šel v pokoj, se je posvetil drugim "konjičkom", predvsem fotografiranju in vrtnarstvu, ki mu je še sedaj v veliko veselje, predvsem gojitvi rož fuksij, ki jih je imel nad 60 različnih vrst. Za svoje uspehe je prejel dve medalji in več drugih nagrad. Kako je Franček Žebot priljubljen med svojimi domačimi, rojaki in prijatelji, je pokazalo srečanje za njegovo 80 letnico, ki so jo proslavili kar dva večera; iz Washingtona ga je presenetila Žebotova družina s šopom velikih balonov, iz Londona sestri Dora s šopkom 80 nageljnov, in sestra Anka z lepim darilom in telefonsko čestitko, iz Maribora pa je po tridesetih letih prvič slišal glas svoje sestre Mare.

Slavljenca se hvaležno spominjajo številni prijatelji po vsem svetu, katerim se pridružuje tudi uredništvo našega lista v želji, da bi bila čimprej uresničena neodvisna, svobodna slovenska država. AD MULTOS ANNOS!

SLOVENSKI NARODNI PROGRAM

IZ LETA 1848

"je v osnovi tako jasen, preprost in prožen, da je prilagodljiv vsem časom in razmeram. Ko bodo Slovenci v bodočnosti krojili svojo usodo, naj si priključijo v spomin temeljno narodno zahtevo svojih prednikov leta 1848".

(Franček Žebot "Zametki slovenske državne misli", str. 104).

IZ DOMAČEGA TISKA

Ponosen sem, da sem Slovenec

Torontski nadškof Ambrožič
ljubljskemu nadškofu Šuštarju

Dragi Lojze, pišem Ti, ker Te osebno poznam. Toda to pismo, kratko in morda angleško hladno, je namenjeno vsem, ki imate breme odločanja v teh težkih dnevih. Naj vam vsem, od Tebe in Kučana do Peterleta, Bučarja, Janša in Rupla in Kacina in še koga drugega, čestitam (ta beseda je vse prešibka) k vašemu odločanju, korajži in brihtnosti v zadnjih treh ali štirih tednih. Kako lepo je bilo, ob vsem vašem trpljenju in negotovosti, biti Slovenec v teh dnevih. Dobili ste politično in vojaško bitko, zmagali ste pa na še odločilnejši fronti, namreč fronti javnih občil in svetovnega političnega mnenja. Prvič v vsej moderni zgodovini je Slovenija kot Slovenija prihajala na prve strani svetovnih dnevnikov in v prve minute televizijskih poročil dan za dnevom, teden za tednom. Vaš odpor, vaš pogum, vaša pamet in spretnost, vaše gentlemenstvo je nekaj čudovitega. Naj se vam kot emigrant iz srca zahvalim — to, kar ste vi, me afirmira v novi domovini. Sam sem napravil, kar sem pač mogel: pisal sem predsedniku kanadske zvezne

vlade, govoril z javnimi občili, poskrbel za izjavo kanadske in ameriške škofovske konference. Slovenci v Kanadi in Torontu pomagajo stari domovini z usodnanostjo in iznajdljivostjo. Toda glavno delo ste in boste opravili vi, Slovenci v domovini. Naj vam s solzami v očeh povem, kako ponosen sem, da sem Slovenec. Naj bo Bog z vami v težavah, ki vas še čakajo.

Toronto, 13. julija 1991
Vdani LOJZE AMBROŽIČ

LOJZE PETERLE:

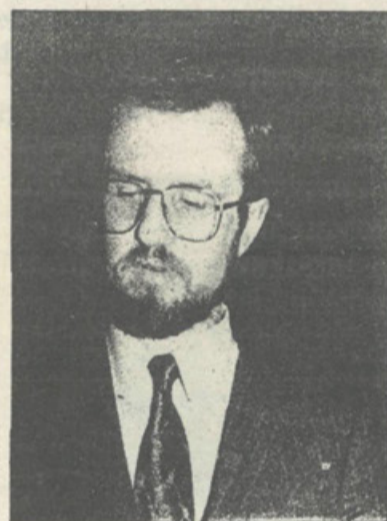
„ZA SLOVENIJO JE

NAJPOMEMBNEJŠE

ČIMPREJ ZAPUSTITI

JUGOSLOVANSKO

BREZUMJE“

Prof. Lojze Peterle
Predsednik vlade R.S.

RUPLOVO PISMO PREDSTAVNIKOM SLOVENIJE IN ES

DELO Četrtek, 18. julija 1991

Ne »ruska« ne »pruska« Slovenija

LJUBLJANA, 17. julija — Slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je predstavnikom Slovenije v tujini in zunanjim ministrom držav Evropske skupnosti poslal naslednje pismo:

Spoštovani, dovolite, da vam pišem v trenutku, ko je mir v Sloveniji tako rekoč na dosegu roke in ko se zoper ta mir pripravljajo nevarni postopki in neodgovorni posegi.

V teh dneh prihajajo v našo mlado državo opazovalci Evropske skupnosti, kakor je to določeno v Brionski deklaraciji oz. Memorandumu o soglasju o kontrolni misiji v Jugoslaviji. Naše ministrstvo bo storilo vse, da se ti opazovalci polno vključijo v prizadevanja za mir in v pogajanja za novo ureditev odnosov med Slovenijo in Jugoslavijo. V zvezi s tem bi vam rad predstavil sicer zapleteni položaj v Sloveniji in v Jugoslaviji na čim krajši in čim bolj jasn način. Slovenija je v vojni utrpela veliko škodo, vendar si je prišla še bolj kot doslej na jasno o pravih razsežnostih jugoslovanske krize. Jugoslovanska armada je težko prizadela slovensko gospodarstvo in zaustavila nekatere življenjsko važne tokove, ki so obetali prehod iz socialistične stagnacije v prestrukturiranje, v privatizacijo in polno tržno ekonomijo, ki bi bila vključena v zahodne gospodarske sisteme. Če pustimo ob strani uničenje slovenskega turizma, nas najbolj skrbi uničevanje slovenskega bančnega sistema, ki plačuje cenno vojno in ki je izpostavljen blokadi s strani evropskih bank in zava-

rovalnic. Te banke in zavarovalnice nas gledajo kot bojišče, na katerem niso utihnile le muze, temveč tudi normalni gospodarski odnosi.

Naše ministrstvo skuša prispevati k postavitvi normalnega gospodarskega stanja v Sloveniji, zanj pa si je treba pridobiti zaupanje svetovnih finančnih in gospodarskih sistemov, za katero je treba pustiti slovenskim poslovnežem čimbolj proste roke in v katerem je treba prenehati z vojno psihozo. Kakor si želimo, da bi že davno imeli zakon o privatizaciji, menimo, da v tem trenutku ni čas za ideološke razprtije okrog novega osnutka tega zakona. Seveda nas najbolj skrbijo stiki s tujino, glede katerih mislimo, da jih mora biti čim več in sicer v tem smislu, da damo tujim partnerjem možnost čim boljšega pogleda v možnosti delovanja slovenskega gospodarstva; da se predstavimo kot zanesljiv partner in kot varen prostor za naložbe. Menimo, da je v tem trenutku, kar zadeva Jugoslavijo, treba čim bolj odprto in korektno komunicirati z odposlanci Evropske skupnosti. Kar se pa na gospodarskih zadevah v Jugoslaviji tiče, menimo, da bi morale mednarodne ustanove takoj začeti s kontrolo Narodne banke Jugoslavije in skupnega računa, na katerega naj bi v skladu z Brionsko deklaracijo vplačevali carine.

Večino naših problemov je mogoče pojasniti z ravnanjem Jugoslovanske armade. Njena osnova je, kot smo že tolikokrat analizirali, ideološka in strankarska, kar je med drugim razvidno tudi iz njene zveze z novo komunistično partijo v Jugoslaviji. Ne smemo pozabiti, da je vloga armade v Jugoslaviji vzgojna (preobračanje k pravi komunistični veri) in osvajalska. Kar se prvega tiče, smo lahko najnovjšo emanacijo ideološke usmerjenosti armade spremljali ob prisegi rekrutov v eni ljubljanskih kasarn. Sredi Slovenije, ki se je že pred dvema letoma odločila za zahodno-evropski model demokracije, moramo gledati vojsko, ki prisega k zastarelim odnosom med jugoslovanskimi narodi in k socializmu. V Sloveniji zastopa Jugoslovanska armada interese socializma tako, da skuša pokoriti narod, njegovo vodstvo in ustanove. Gre za agresivno armado, ki spominja na druge okupacijske in strankarske armade, ki so bile zapletene v II. svetovno vojno na naših tleh. Po našem prepričanju bi morala Evropa doseči predvsem depolitizacijo Jugoslovanske armade, kakor tudi zaustaviti njeno težnjo, da se popolnoma podvrže interesom enega samega naroda.

Ta armada in njeni botri si danes pomagajo tudi s propagandnim orožjem, katerega cilj je izničiti tisto, česar niso mogli izničiti z me-

čem in ognjem. Slovenija je danes podvržena bombnim napadom laži in ponarejenih dejstev. Naš edini odgovor na te laži je: naj si dejstva ogledajo opazovalci Evropske skupnosti na lastne oči. Ti opazovalci so potrebni, da lahko pogajanja sploh stečejo, čeprav si mnogi prizadevajo, da bi poravnali račune s Slovenijo mimo Brionske deklaracije in mimo opazovalcev.

Zvezni ministrski predsednik Marković se je do nedavnega v svetu predstavljal kot pobudnik zahodnih tržnih reform. Upamo, da bo zdaj, ko g. Marković za svoje »zahodne« reforme uporablja komunistično armado, jasno, da je takšna vlada, poleg tega, da je nelegalna, tudi nelegitimna.

V obdobju trimesečnega suspenza je Slovenija pripravljena svojo politiko uravnati po evropski meri, pri čemer upa, da bo po koncu tega obdobja Evropa nepristransko ocenila slovensko evropejstvo. Pri tem Slovenija ne želi prizadeti nobenega ravnotežja, ne želi svojega podrejenega položaja v jugoslovanskem imperiju zamenjati s položajem v kateremkoli drugem imperiju. Slovenija ne želi biti niti »ruska« niti »pruska« ampak želi mirno in dostojanstveno sodelovati v skupni evropski hiši, kot discipliniran, pa vendarle upoštevanja vreden stanovalc. Ne želimo biti niti učitelji v balkanski šoli demokracije niti pazniki v kakšnem sanitarnem koridoru. Ne želimo biti niti žarišče

spopada med civilizacijo in barbarstvom niti protagonisti verskih ali nacionalnih bojev. Ti boji spadajo v ropotarnico zgodovine. Sodelovati želimo v Združenih državah Evrope, o katerih je v Lizboni 12. julija 1991 govoril g. Hans Dietrich Genscher. Z Združenimi državami Evrope se hočemo povezati na podlagi njihovih načel, ki jih obro opisuje Genscherjev referat, ko govori o oblikovanju novega, »večpolarnega sveta«. Gre za načela, ki zavračajo centralizem, gre za »koncept federalne Evrope, subsidiarnosti, Evrope regij in množice nacionalnih in regionalnih tradicij. Izkoristiti hočemo ustvarjalnost, ki jo zagotavlja ta evropska različnost, kajti to je tako zdaj kot v preteklosti predpogoj za evropsko vitalnost.«

V teh dneh smo dobili od hrvaškega Zunanjega ministrstva predlog načrta za rešitev jugoslovanske krize, ki vsebuje 5 točk. Ta predlog vsebuje nekatera načela, ki smo jih pravkar razložili, vendar imamo v zvezi s 3. točko nekatere pomisleke. V tej točki piše: »dokler v postopku razdruževanja ne pride do ugasnitve, t. j. prenehanja funkcioniranja posameznih teles, organov in ustanov, je treba zagotoviti neovirano delo teh teles, organov in ustanov.« Neovirano delo teh jugoslovanskih, federalnih ustanov bi lahko pomenilo tudi neovirano samovoljo jugoslovanske vlade in armade. Prav tako pa si želimo, da bi bilo jasno določeno, kako in kdaj bi prišlo do konca postopka razdruževanja. Jasno je, da za Slovenijo po vojni, ki jo je zoper nas sprožila Jugoslavija, kaj drugega kot razdružitev, ne pride v poštev.

DR. DIMITRIJ RUPEL

Minister za zunanje zadeve dr. Dimitrij Rupel je vlade tujih držav, ministre za zunanje zadeve in mednarodne ustanove sproti obveščal o dogajanjih v Sloveniji in o grožnjah krhkemu miru. Tudi pismo z dne 16. julija 1991 je svojevrsten dokument časa in dogajanj.